

019
CARLO GOLDONI

EVANTAIUL

EDITURA DE STAT

CARLO GOLDONI

EVANTAIUL

COMEDIE ÎN TREI ACTE

În românește, din limba italiană,
de PETRE IOSIF

ES

PERSOANELE:

Signor EVARISTO

Signora GERTRUDA, văduvă

Signora CANDIDA, nepoata ei

Baronul DEL CEDRO

Contele DI ROCCA MARINNA

TIMOTEO, spițer

GIANNINA, țărăncuță

Signora SUZANNA, negustoriță

CORONATO, hangiu

CRESPINO, cismar

MORACCHIO, țăran, fratele Gianninei

LIMONCINO (Lămâioară), chelner de cafenea

TOGNINO, servitorul celor două doamne

SCAVEZZO, om de serviciu în birt

*Scena reprezintă o piațetă din satul Case Nuove
din regiunea milaneză.*

Piesa a fost jucată pe scena Teatrului Național „Sf. Sava” din București, în stagiunea de toamnă a anului 1948, cu următoarea distribuție :

Signor EVARISTO . . .	Emil Botta
Signora GERTRUDA . . .	Maria Voluntaru
Signora CANDIDA . . .	Emilia Cozachievi
Baronul DEL CEDRO . . .	Ionescu-Gion
Contele DI ROCCA MARINNA	Ionel Țăranu
TIMOTEO	Jenică Constantinescu
GIANNINA	Eugenia Popovici
Signora SUZANNA . . .	Maria Burbea
CORONATO	Al. I. Ghibericon
CRESPINO	H. Nicolaide
MORACCHIO	H. Boroș
LIMONCINO	I. Focșa
TOGNINO	I. Focșăneanu
SCAVEZZO	G. Gâmbă

Direcția de scenă :
Fernando de Cruciatti

Decoruri :
W. Siegfried

ACTUL I

Toate personajele sunt în scenă.

Gertruda și Candida stau pe terasă: prima împletește, cealaltă brodează un gobelin.

Evaristo și baronul, îmbrăcați în costume de vânătoare, tolăniți în fotolii de paie, de care sunt sprijinite armele de vânătoare, sorb cafea din cești.

Contele, în haină de țară, redingotă, pălărie de paie și baston, șade lângă spițerie citind o carte.

Timoteo, în spițerie, pisează într'o piuliță de bronz, pe marginea ferestrei deschise.

Giannina, în costum țărănesc, șade lângă poarta casei sale torcând.

Suzanna, șezând lângă ușa prăvăliei sale, coase o albitură.

Coronato șade pe o băncuță lângă birt, cu un caiet de socoteli și un creion în mână.

Crespino, la măsuta lui de lucru, lucrează la o gheată fixată pe calapod.

Moracchio, dincoace de casa Gianninei, spre rampă, ține sfoara de care este legat un câine de vânătoare și-i dă să mănânce pâine.

Scavezzo, dincoace de birt, spre rampă, jumulește un pui de găină.

Limoncino, în picioare, lângă cei doi care beau cafeaua, aşteaptă ceştile ținând o tavă în mână.

Tognino mătură în faţa vilei.

Când se ridică cortina, nimeni nu rosteşte niciun cuvânt.

SCENA I

EVARISTO (*către baron*): Ei, ce spuneţi de cafeaua asta?

BARONUL: Bună, bună...

EVARISTO: Eu zic că e delicioasă... Bravo, Signor Lămâioară, azi te-ai întrecut...

LIMONCINO: Mulţumesc de compliment... dar... vă rog să nu-mi mai spuneţi Lămâioară...

EVARISTO: Ei, asta-i bună! Toată lumea te ştie aşa. Eşti celebru cu numele de Lămâioară. Toată lumea spune: haidem până la Case Nuove să luăm o cafea la Signor Lămâioară... Şi'n loc să-ţi pară bine...

LIMONCINO: Dar nu mă chiamă aşa, Signore.

BARONUL: Haide, haide, de azi'nainte îţi vom spune: Signor Portocală, sau: Signor Rodie. (*Soarbe din cafea*).

LIMONCINO: Vă atrag atenţia că nu sunt bufonul nimănui.

(*Candida râde tare*).

EVARISTO: Dumneavoastră ce părere aveţi, Signorina Candida?

CANDIDA (*îşi face vânt cu evantaiul şi-l pune pe balustrada terasei*): Ce părere vreţi să am... E atât de nostim...

GERTRUDA: Haideţi, domnilor, lăsaţi băiatul în pace, face cafea bună şi e sub protecţia mea.

BARONUL: O, o, dacă e sub protecţia Signorei Gertruda i se va da respectul cuvenit. (*Incet*

lui Evaristo): Auzi? Văduvicara îl protejează...

EVARISTO (încet, baronului): N'o vorbiți de rău pe Signora Gertruda. E cea mai cuminte și cea mai cinstită femeie din lume.

BARONUL (ca înainte): Mă rog... Da'si dă niște aere de protectoare... ca și domnul conte... care stă și citește cu aerul ăsta de savant...

EVARISTO: O... de ăsta, da. Aveți toată dreptatea. E un caraghios. Dar să-l comparați cu Signora Gertruda...

BARONUL: El în felul lui, ea într'al ei. Pentru mine, îs caraghioși amândoi.

EVARISTO: Și ce găsiți ridicul la Signora Gertruda?...

BARONUL: Prea face pe înțeleapta... Mândră... pozează...

EVARISTO: Iertați-mă, dar n'o cunoașteți.

BARONUL: Am o părere mult mai bună de Signorina Candida.

(Baronul și Evaristo termină de băut cafelele. Se ridică și dau ceștile lui Limoncino. Amândoi vor să plătească deodată. Baronul o ia înainte. Evaristo îi mulțumește cu un gest. Limoncino intră cu ceștile și banii în cafenea. Timoteo începe să piseze mai tare).

EVARISTO: Da, așa e... Nepoata are calități.

(Aparte): Te pomenești că mi-e rival...

CONTELE (grav): Ei, Signor Timoteo!

TIMOTEO: Ce doriți?

CONTELE: Ciocănitul ăsta al d-tale mă supără.

TIMOTEO: Scuzați-mă...

CONTELE: Nu pot citi, îmi spargi capul...

TIMOTEO (continuă, cerne, pisează mai departe): Iac'am terminat.

CRESPINO (*lovește tare în calapod*): Signor conte dorește să nu mai clocănim.

CONTELE: Ce obraznicie. Nu mai isprăviți odată?

CRESPINO: Signor illustrissimo, nu vedeți ce fac?

CONTELE (*cu dispreț*): Și ce faci?

CRESPINO: Vă repar papucii ăi vechi.

CONTELE: Ssst! taci din gură, obraznicule!
(*Incepe din nou să citească*).

(*Crespino râde, ciocănește; și Timoteo ciocănește*).

CONTELE (*răsucindu-se în scaun*): Simt că nu mai pot.

SCAVEZZO (*strigă râzând*): Moracchio!

MORACCHIO: Ce vrei, Scavezzo?

SCAVEZZO (*râde, bătându-și joc de conte*): Signor conte.

MORACCHIO: Sst! să nu te-audă. La urma urmei e nobil.

SCAVEZZO: N'are lețcae și e lihnit de foame.

GIANNINA (*chemându-l*): Moracchio!

MORACCHIO: Ce vrei?

GIANNINA: Ce-a spus Scavezzo?

MORACCHIO: Nimic, nimic. Vezi-ți de treaba ta.

GIANNINA: Ce frate drăguț mai am și eu. Numai așa se poartă cu mine. Oh, de m'aș mărita odată. (*Iși întoarce supărată scaunul și-și reia înciudată torsul*).

SUZANNA: Ce e, Giannina? Ce ți s'a întâmplat?

GIANNINA: Ah, Signora Suzanna. De-ai ști câte îndur... Nu cred să mai fie pe lume cineva mai moșic ca frate-meu.

MORACCHIO : Ee, iac'asa sunt eu. Și ce vrei ?

Câtă vreme stai la mine...

GIANNINA : La tine... Sper că nu mai am mult de îndurat. (*Toarce supărată*).

EVARISTO : Ce e ? Ce s'a'ntâmplat ? (*Lui Moracchio*) : Dece necăjești fata ? (*Se apropie de ea*) : Sărăcuța de ea...

GIANNINA : Uite așa mă chinuesc într'una.

MORACCHIO : Toate vrea să le știe.

EVARISTO : Haide, haide, ajunge.

BARONUL (*Candidei*) : Are inimă bună Signor Evaristo.

CANDIDA (*cu puțină căldură*) : Da, așa mi se pare și mie.

GERTRUDA (*Candidei*) : Mare lucru ! Se bagă în treburile altuia în loc să-și vadă de ale lui.

BARONUL : Iaca astea's înțelepciunile pe care eu nu le pot înghiți.

CRESPINO (*aparte, lucrând*) : Săraca Giannina, când o fi nevasta mea, n'o s'o mai chinuiască tâlharul ăla.

CORONATO (*aparte*) : Da, vreau s'o iau de nevastă. De-ar fi numai s'o scap de frate-său.

EVARISTO (*apropiindu-se de baron*) : Ei, domnule baron, plecăm ?

BARONUL : Drept să-ți spun, nu prea am chef azi de vânătoare. Mă simt încă obosit de ieri....

EVARISTO : Cum doriți. Mie însă îmi permiteți să plec.

BARONUL : Da' vă rog ! Cu atât mai bine. Pot să-mi încerc în liniște norocul cu Signorina Candida.

EVARISTO : Moracchio !

MORACCHIO : Signore ?

EVARISTO : Ai dat de mâncare câinelui ?

MORACCHIO : Dat.

EVARISTO : Ia-ți pușca și să mergem.

MORACCHIO : Imediat. Mă duc s'o iau. (*Gianni-nei*) : Na, ține !

GIANNINA : Ce să țin ?

MORACCHIO : Ține câinele până mă'ntorc.

GIANNINA : Dă-l încoa, necioplitul. (*Ia câinele și-l mângâie. Moracchio intră în casă.*)

CORONATO (*aparte*) : Bună fată. Abia aștept să fie a mea.

CRESPINO (*aparte*) : Cu câtă drăgălășenie mângâie. Dacă se pricepe să mângâie așa un câine, cu atât mai mult o să știe să-și alinte bărbatul.

BARONUL : Scavezzo !

SCAVEZZO (*se apropie*) : Signore ?

BARONUL : Ia pușca aia și du-o în camera mea.

SCAVEZZO : Da, signore. Țasta cel puțin e bogat și darnic. Nu cum e calicul ăla de conte. (*Duce pușca în birt.*)

EVARISTO (*baronului*) : Aveți de gând să rămâneți azi aici ?

BARONUL : Da, și vă aștept cu plăcere. (*Către doamne*) : Signorine, vă salut cu respect. (*Aparte*) : Plec, să nu dau de bănuț. (*Lui Coronato*) : Mă duc în camera mea. Azi, pregătește masa pentru două persoane. (*Intră în cameră.*)

CORONATO : Pofțiți vă rog, veți fi servit.

SCENA II

(Moracchio, Evaristo și ceilalți).

MORACCHIO (iese cu pușca din casă, ia câinele dela Giannina): Aici's, Signore. (Lui Evaristo): Sunt gata.

EVARISTO (lui Moracchio): Să mergem. (la pușca, adresându-se celor două doamne): Doamnele mele, cu voia dumneavoastră, mă duc să mă distrez puțin cu pușca.

GERTRUDA: Da, vă rog, și petrecere frumoasă.

CANDIDA: Vă urez noroc și vânat bun.

EVARISTO (Candidei, în timp ce își așează pușca și celelalte unelte vânătoarești): Sunt sigur de noroc pentrucă mi l-ați urât d-voastră.

CANDIDA (Gertrudei): E 'ntr'adevăr drăguț, signor Evaristo.

GERTRUDA: Mda. Așa e. Drăguț și cu tact. Dragă nepoată, să nu te încrezi în nimeni, până nu știi cu cine ai de a face.

CANDIDA: Dece-mi spui asta, scumpă mătușă?

GERTRUDA: Pentrucă de câțva timp mă simt îndreptățită s'o spun.

CANDIDA: Nu cred să fi greșit cu ceva...

GERTRUDA: Nu, nu mă pot plânge de tine; însă îți atrag atenția să rămâi mereu așa.

CANDIDA (aparte): Ah, e prea târziu. Sunt grozav de îndrăgostită.

EVARISTO (lui Moracchio): Da, e'n regulă... Să mergem. (Plecând, salută pe cele două doamne): Incă odată, prea umilul dumneavoastră servitor.

GERTRUDA (se ridică în picioare și-i face o reverență): Prea supușă...

CANDIDA (*se ridică și ea, atinge evantaiul care cade în stradă*): Prea umilă servă.

EVARISTO (*ridicând evantaiul de jos*): Oh!

CANDIDA: Nu face nimic.

GERTRUDA: Nu vă necăjiți degeaba.

EVARISTO: S'a rupt; îmi pare nespus de rău.

CANDIDA: Nu-i nimic: e un evantai vechi.

EVARISTO: Dar, s'a rupt din cauza mea.

GERTRUDA: Nu vă mai necăjiți pentru atâta lucru.

EVARISTO: Dați-mi voie să am cinstea să-l...

(*Vrea să-l ducă în casă*).

GERTRUDA: Da nu vă mai deranjați. Dați-l servitorului. (*Chiamă*): Tognino!

TOGNINO (*Gertrudei*): Signora?

GERTRUDA: Ia evantaiul.

EVARISTO: Dacă nu-mi dați voie... ține-l. (*Dă evantaiul lui Tognino care-l ia și intră în casă*).

CANDIDA: Ai văzut cât de necăjit este că s'a rupt evantaiul!

GERTRUDA: Un om bine crescut nu poate reacționa altfel. (*Aparte*): Las'că știu eu. E și ceva dragoste la mijloc.

SCENA III

(*Tognino pe terasă dă evantaiul doamnelor. Ele îl examinează și-l repară. Evaristo, Suzanna și ceilalți*).

EVARISTO: Imi pare foarte rău că evantaiul s'a rupt din cauza mea; să vedem ce se mai poate face. (*Incet, Suzannei*): Signora Suzanna!

SUZANNA: Signore?

EVARISTO : -Aș vrea să-ți spun ceva. Haidem în prăvălie.

SUZANNA : Vă rog. Cu plăcere. Poftim, intrați!

EVARISTO : Moracchio !

MORACCHIO : Signore ?

EVARISTO : Ia-o'nainte și așteaptă-mă la marginea pădurii. Vin și eu îndată. *(Intră cu Suzanna).*

MORACCHIO : Dacă-și pierde timpul'ășa, o să vânam castraveți...

(Pleacă cu câinele).

GIANNINA *(aparte, împletind)* : Bine c'a plecat frate-meu. Abia aștept să văd ce-a pățit Crespino.

CONTELE *(citind)* : Oh, oh, bună... bună... formidabil ! Signora Gertruda...

CRESPINO : Ce grozăvie ați găsit acolo, domnu-le conte ?

CONTELE : Ce te bagi ? Ce te pricepi tu ?... Un ignorant ?

CRESPINO *(bate tare în calapod)* : Pun rămășag că știu mai multe ca el.

GERTRUDA : Ce dorește signor conte ?

CONTELE : D-voastră, care sunteți o femeie de spirit... De-ați ști ce citesc eu acum... o adevărată capodoperă.

GERTRUDA : Vreo poveste ?

CONTELE *(cu dispreț)* : Ee !!

GERTRUDA : Un tratat de filosofie ?

CONTELE *(ca mai sus)* : Oo !

GERTRUDA : Vreo piesă muzicală ?

CONTELE *(ca mai sus)* : Ași !

GERTRUDA : Atunci ce este ?

CONTELE : Un lucru extraordinar, minunea minunilor, o traducere din franțuzește, o nuvelă căreia i se spune... așa... vulgar, fabulă.

CRESPINO (*bate tare în calapod*): Auzi al dracului! O fabulă... Extraordinară... Minunea minunilor!

GERTRUDA: De Esop?

CONTELE: Nu...

GERTRUDA: E de Monsieur de La Fontaine?

CONTELE: Nu știu de cine e, dar ce importanță are? Vreți s'o ascultați?

GERTRUDA: Cu plăcere.

CONTELE: Un moment. (*Caută hârtia*): Oh, am pierdut semnul...

CRESPINO: Foarte bine. Las' că-l găsesc eu...

CANDIDA (*Gertrudei*): Dumneata, care citești numai cărți bune, vrei s'ascuți fabule?

GERTRUDA: Și de ce nu? Dacă sunt scrise cu spirit, te instruesc și sunt foarte amuzante.

CONTELE: Oh, iată; l-am găsit... Ascultați...

CRESPINO (*bate tare*): Ia uite al dracului. A găsit semnul!

CONTELE (*lui Crespino*): Iar începi?

CRESPINO (*contelui, continuând să bată*): Nu vreți să vă dreg tocurile?

(*Timoteo începe din nou să piseze tare în piuliță*).

CONTELE: Acum începe și ciumatul ăsta. Termină odată, domnule...

TIMOTEO (*pisează*): Signore, asta-i meseria mea.

CONTELE (*Gertrudei*): Ascultă: A fost odată o fecioară atât de frumoasă... (*Lui Timoteo*): Dar termină odată, pentru numele lui Dumnezeu... Du-te și pisează în altă parte.

TIMOTEO (*pisează*): Vă rog să mă iertați, Signore, eu plătesc chirie pentru locul ăsta.

CONTELE: Ei, du-te dracului cu nenorocirea asta de piuliță. Nu se mai poate citi. Nu mai pot răbda. Signora Gertruda, vin la dumneavoa-

tră. O să auziți o bucată rară, ce minunăție, ce lucru nemaiauzit. *(Ciocănește cartea cu degetele și intră în casa Gertrudei).*

GERTRUDA: E cam îndrăzneț spițerul. Haidem să-l primim pe Signor conte.

CANDIDA: Du-te dumneata, știi că mie nu-mi plac fabulele.

GERTRUDA: Ei, și? vino cu mine. Așa cere buna cuviință.

CANDIDA: Ah... Contele ăsta!

GERTRUDA: Ia ascultă, scumpă nepoată. Dacă vrei să fii respectată, să respecti pe alții la rândul tău. Haide, haide.

CANDIDA *(se scoală să plece)*: Bine, bine, viu numai pentru dumneata.

SCENA IV

(Evaristo și Suzanna ies din prăvălie).

(Candida, Suzanna și aceiași).

CANDIDA *(uitându-se înapoi)*: Ia te uită! Signor Evaristo e tot aici! N'a plecat la vânătoare? Tare aș vrea să știu dece.

SUZANNA *(lui Evaristo)*: Puteți să fiți mulțumit, și vă rog să mă credeți că v'am dat evantaiul la un preț foarte mic.

EVARISTO *(aparte)*: A plecat Signorina Candida. Imi pare rău că n'ai altul mai bun.

SUZANNA: N'am altul. ăsta e! Ultimul evantai care mi-a mai rămas.

EVARISTO: Bine, n'am încotro. Il iau p'asta.

SUZANNA *(râde)*: Imi închipui că vreți să-l faceți cadou.

EVARISTO: Se'nțelege. Doar nu l-am luat pentru mine.

SUZANNA : Signorinei Candida ?

EVARISTO (*aparte*) : E puțin cam prea curioasă Suzanna. Ce te face să crezi că vreau să-l dau Signorinei Candida ?

SUZANNA : Am văzut când s'a rupt evantaiul ei.

EVARISTO : Se poate, dar ăsta îmi trebuie pentru altcineva.

SUZANNA (*se așează și lucrează*) : Bine, bine, dați-l cui vreți. În definitiv, eu nu mă bag în treburile altora.

EVARISTO (*aparte, apropiindu-se de Giannina*) : Nu se bagă, dar se amestecă. De data asta nu i-a mers.

CANDIDA (*înaintează puțin*) : Are secrete cu negustorița. Mor de curiozitate să știu despre ce e vorba.

EVARISTO (*încet, apropiindu-se de Giannina*) : Giannina !

GIANNINA (*șezând, lucrează*) : Signore ?

EVARISTO : Te-aș ruga să-mi faci un mare bine.

GIANNINA : Oh, desigur. Sunt gata. Cu ce vă pot servi ?

EVARISTO : Știu că Signorina Candida ține mult la tine.

GIANNINA : Da Signore, e foarte bună cu mine.

EVARISTO : Mai mult, mi-a vorbit și m'a rugat să pun un cuvânt bun pe lângă fratele tău.

GIANNINA (*țese cu necaz*) : Mare nenorocire pe capul meu. Fără tată, fără mamă... La chemul unui frate care e o fiară. Da, Signore, o adevărată fiară.

EVARISTO : Ascultă-mă.

GIANNINA (*mândră, toarce*) : Da, poftim, vorbiți. Torsul nu-mi astupă urechile.

EVARISTO (*aparte, ironic*): O fi frate-său un zăpăcit. Dar, nici ea nu-i mai brează.

SUZANNA (*aparte*): Să fi cumpărat evantaiul pentru Giannina?

(*Coronato și Crespino sunt curioși să știe ce spune Evaristo Gianninei, și își lungesc gâturile să audă*).

CANDIDA (*aparte, înaintează pe terasă*): Secrete cu negustorița, secrete cu Giannina. Nu mai înțeleg nimic.

EVARISTO (*Gianninei*): Pot să-ți cer un serviciu?

GIANNINA: Nu v'am mai spus odată că da? Nu v'am spus că vă stau la dispoziție? Dacă vă supără furca, pot s'o arunc. (*Se ridică și svârle furca enervată*).

EVARISTO (*aparte*): Aș lăsa-o în plata Domnului, dar am nevoie de ea.

CANDIDA (*aparte*): Ce-o mai fi și povestea asta?

CRESPINO (*aparte, cu gheata și ciocanul în mână, se ridică și înaintează puțin*): Mi se pare că se cam înfierbântă la vorbă.

SUZANNA (*aparte, trăgând cu urechea*): Pentru un cadou nu s'ar înfuria.

GIANNINA (*lui Evaristo*): Ei, vorbiți odată, suni gata să vă ascult.

EVARISTO: Fii bună, Giannina.

GIANNINA: Nu știu să fi fost vreodată rea.

EVARISTO: Știi că Signorina Candida și-a rupt evantaiul.

GIANNINA (*îmbufnată*): Știu, Signore.

EVARISTO: Am cumpărat un alt evantai dela prăvălie.

GIANNINA (*acelaș joc*): Asta-i bine.

EVARISTO: Da, dar n'aş vrea să ştie Signora Gertruda.

GIANNINA (*ca mai sus*): Şi asta-i bine.

EVARISTO: Şi aş vrea să i-l dai tu pe furis.

GIANNINA (*acelaş joc*): Asta nu e bine. Nu pot să vă servesc.

EVARISTO (*aparte*): Ce răspuns de Țoapă.

CANDIDA (*aparte*): Mă face să cred că pleacă la vânatoare și când colo rămâne aici.

CRESPINO (*aparte*): Ce n'aş da să aud ce spun! (*Înaintează făcându-se că lucrează*).

CORONATO (*înaintează făcându-se mereu că socotește*): Mor de curiozitate.

EVARISTO (*Gianninei*): Dece nu vrei să-mi faci serviciul ăsta?

GIANNINA: Pentrucă n'am învățat încă meseria asta frumoasă.

EVARISTO: Prea iei lucrurile în tragic. Signorina Candida te iubește mult de tot.

GIANNINA: Asta așa e, dar în chestii d'astea...

EVARISTO (*în timp ce vorbește, se întoarce și-i zărește pe cei doi trăgând cu urechea*): Ce căutați voi aici?

CRESPINO: Eu lucrez, Signore. (*Pleacă și se așează*).

CORONATO: Da' ce, n'am voie să socotesc plimbându-mă? (*Pleacă și el și se așează*).

CANDIDA (*aparte*): Se vede că au secrete serioase.

SUZANNA (*aparte*): Ce dracu' o fi având asta că toți bărbații fug după ea?

GIANNINA: Dacă n'aveți altceva să-mi spuneți, m'apuc iar de tors. (*În fustul*).

EVARISTO: Signorina Candida m'a rugat să mă

interesez de tine, să capeți o zestre... Să te poată lua de nevastă Crespino.

GIANNINA (*schimbă tonul, aruncă fusul*): V'a rugat?

EVARISTO: Da, și eu i-am promis că se face.

GIANNINA: Unde e evantaiul?

EVARISTO: Aici în buzunar.

GIANNINA: Dați-l încoace, dați-l încoace; dar să nu ne vadă cineva.

EVARISTO: Iată-l. (*I-l dă pe ascuns*).

CRISPINO (*aparte, întinzând gâtul*): I-a dat ceva.

CORONATO (*acelaș joc*): Ce i-o fi dat?

SUZANNA (*aparte*): A, desigur, i-a făcut cadou evantaiul.

CANDIDA (*aparte*): Oh, da. Evaristo mă înșeală. Baronul are dreptate.

EVARISTO (*Gianninei*): Numai, te rog, rămâne între noi.

GIANNINA: Lăsați pe mine, fiți fără grijă.

EVARISTO: Adio.

GIANNINA: Vă salut cu respect.

EVARISTO: Mă bizui pe tine.

GIANNINA: Și eu pe d-ta. (*Ia fusul, se așează și toarce*).

EVARISTO (*vrea să plece, dar o zărește pe Candida pe terasă. Aparte*): A, iat-o iar pe terasă. Dacă aș putea s'o previn. (*Se uită împrejur, vrea să-i vorbească*): Signorina Candida! (*Candida îi întoarce spatele și pleacă fără să-i răspundă*). Ce-o mai fi și asta? Mă disprețuește? Nu se poate.... Știu că mă iubește și știe că eu o ador... Acu'n-teleg... Trebuie să fi băgat de seamă ceva mătuși-sa și se ferește... Da, da, asta e. Dar trebuie să termin odată cu povestea asta. Tre-

bue să-i vorbesc Signorei Gertruda și să obțin dela ea cel mai prețios dar : pe Candida. *(Pleacă)*.

GIANNINA *(torcând)* : Asta așa e. Mă simt îndatorată față de Signorina Candida care se gândește la mine. Se poate să nu fac și eu ceva pentru ea ? Intre noi, fetele, putem să ne facem servicii, fără să fie nimic rău în asta.

CORONATO *(se ridică și se apropie de Giannina)* : Afaceri importante, secrete mari cu Signor Evaristo !

GIANNINA : Ce te amesteci dumneata ? Și ce te privește ?

CORONATO : Dacă nu m'ar privi, nu m'aș amesteca.

(Crespino se ridică încet, încet, și vine în spatele lui Coronato să asculte).

GIANNINA : D-ta nu ești nimic cu mine și n'ai niciun drept asupra mea.

CORONATO : Dacă deocamdată nu-s nimic, o să fiu în curând.

GIANNINA : Zău ? Cine ți-a spus ?

CORONATO : Mi-a spus-o și mi-a făgăduit, ba mi-a dat și cuvântul acela care poate să și-l dea și care are drepturi asupra dumitale.

GIANNINA *(râzând)* : Frate-meu te pomenești ?

CORONATO : Da, fratele dumitale. Și am să-i spun totul, secretele, socotelile, cadourile...

CRESPINO : Hei, hei, încetișor amice.. *(Trece între cei doi)*. Ce ai dumneata cu fata asta ?

CORONATO : N'o să-ți dau ție socoteală.

CRESPINO *(Gianninei)* : Și dumneata ce secrete ai cu Signor Evaristo ?

GIANNINA : Ia mai lăsați-mă'n pace amândoi și nu-mi mai bateți capul.

CRESPINO (*Gianninei*) : Vreau să știu cu orice preț.

CORONATO : Ce'nseamnă acest „vreau” ? Dă ordine acasă la tine. Giannina mi-a fost promisă mie de frate-său.

CRESPINO : Mie mi-a dat cuvântul chiar ea, și face mai mult un cuvânt al surorii decât o sută de ale fratelui.

CORONATO (*lui Crespino*) : Pe chestia asta o să ai de furcă cu mine.

CRESPINO : Ce ți-a spus Signor Evaristo ?

GIANNINA : Du-te dracului.

CRESPINO : Să-i fi cumpărat un cadou ?

CORONATO : L-am văzut ieșind din prăvălie. Am s'o'ntreb pe negustoreasă. (*Fuge la Suzanna*).

GIANNINA : Eu nu spun nicio vorbă... Numai Suzanna...

CORONATO (*Suzannei*) : Spune-mi, te rog, ce-a cumpărat dela dumneata Signor Evaristo ?

SUZANNA (*râzând*) : Un evantai.

CRESPINO : Dumneata știi ce i-a dăruit Gianninei ?

SUZANNA (*ca mai sus*) : E, asta-i bună ! Evantaiul.

GIANNINA (*țipând la Suzanna*) : Nu-i adevărat.

SUZANNA (*Gianninei ridicându-se*) : Cum, nu-i adevărat ?

CORONATO (*Gianninei, cu asprime*) : Să văd evantaiul !

CRESPINO (*dă un brânci lui Coronato*) : Dumneata n'ai ce să te bagi. (*Gianninei*) : Vreau să văd evantaiul.

(*Coronato ridică mâna și-l amenință pe Crespino*).

CRESPINO (*face la fel*): Isprăvește, că te fac praf. Dă-i drumu' lui Crespino.

GIANNINA (*Suzannei*): Asta-i din cauza dămitale.

SUZANNA (*Gianninei, cu dispreț*): Din cauza mea?

GIANNINA: Ești o palavragioaică!

SUZANNA (*înaintează amenințătoare*): Eu, palavragioaică?

GIANNINA (*ridicând fusul*): Ia-o din loc, că jur pe Dumnezeu că...

SUZANNA (*retrăgându-se*): Plec, nu face de mine.

GIANNINA: Nu face de ea?

SUZANNA: Ești o țărancă și te porți așa cum ești, (*Fuge în prăvălie*).

GIANNINA (*vrea să fugă după ea. Crespino o oprește*): Lasă-mă'n pace.

CRESPINO (*energic*): Dă să văd evantaiul!

GIANNINA: N'am niciun evantai.

CORONATO (*Gianninei*): Ce ți-a dat Signor Evaristo?

GIANNINA (*lui Coronato*): Ce-ți pasă, nerușinatele!

CORONATO (*se apropie de Giannina*): Vreau să știu.

CRESPINO (*îl respinge*): Nu te băga. Ți-am mai spus-o.

GIANNINA: Nu așa trebuie să te porți cu fetele cinstite. (*Se apropie de casa sa*).

CRESPINO (*apropiindu-se de ea*): Mie-mi spui, Giannina?

GIANNINA (*se apropie mai mult de casă*): Signor, nu!

CORONATO (*îl împinge pe Crespino și se apropie de Giannina*): Eu, eu am dreptul să știu.

GIANNINA: Ia-o din loc. (*Intră în casă trântindu-i ușa în nas*).

CRESPINO: Bravo!

CORONATO: Să-mi faci mie una ca asta? (*Lui Crespino*): Dumneata ești de vină. (*Il amenință*).

CRESPINO: Ești obraznic.

CORONATO (*amenințându-l*): Simt că mi se'nfierbântă sângele.

CRESPINO: Nu mi-e frică de dumneata.

CORONATO (*energic*): Giannina va fi a mea.

CRESPINO: Ba n'are să fie niciodată, și dacă s'ar întâmpla, jur pe...

CORONATO: Ce sunt amenințările astea? Cu cine crezi că ai de a face?

CRESPINO: Eu sunt un om cumsecade și cunoscut.

CORONATO: Și eu ce sunt?

CRESPINO: Habar n'am.

CORONATO: Sunt hangiu cinstit.

CRESPINO: Cinstit?

CORONATO: Cum? Te'ndoești?

CRESPINO: Nuuu. Eu nu.

CORONATO: Da'cine?

CRESPINO: Tot satu'ăsta.

CORONATO: Ee, amice, nu poate să fie vorba de mine. Eu nu vând talpă veche drept talpă nouă.

CRESPINO: Nici eu nu vând apă în loc de vin, nici oaie în loc de berbec, și nici nu umblu nopțile să fur pisicile să le vând drept miei sau iepure...

CORONATO (*ridică mâna*): Jur pe...

CRESPINO (*la fel*): Ei?

CORONATO (*bagă mâna în buzunar*): La dracu!

CRESPINO (*fuge la măsuță să ia o sculă*): Măna'n buzunar, hai!

CORONATO (*fuge și apucă banca*): N'am cuțitul la mine...

(*Crespino aruncă scula și ridică scaunul spițerului. Sunt gata să se lovească.*)

SCENA V

(*Timoteo, Scavezzo. Aceiași.*)

TIMOTEO (*din spițerie, cu piulița în mână*).

LIMONCINO (*din cafenea, cu un lemn*).

SCAVEZZO (*din han, cu o frigare*).

CONTELE (*din casa Gertrudei, se repede să-i despartă*): Ehei, opriți-vă, vă ordon! Sunt eu, bestiilor... Contele de Roccamonte. Hei, bestiilor, opriți-vă. Vă poruncesc! (*Se teme totuși să nu încaseze vreuna*).

CRESPINO (*lui Coronato*): Ai noroc că port respect domnului conte.

CORONATO: Da, da, mulțumește domnului conte, altfel îți fărâmam oasele.

CONTELE: Haide, haide, liniștiți-vă. Vreau să știu de ce vă certați. Voi aștilalți, plecați de aici. Sunt eu aici. Nu mai e nevoie de nimeni.

TIMOTEO: E rănit cineva? (*Limoncino și Scavezzo pleacă*).

CONTELE: Ai fi vrut să-și spargă cineva capul, sau să-și fi rupt un picior, să-și fi scrântit o mână, numai așa? Să-ți arăți talentul și istețimea.

TIMOTEO : Eu nu doresc răul nimănui ; dar la nevoie, mă rog, dacă s'ar răni, dacă li s'ar rupe sau li s'ar sparge ceva, i-aş servi bucuros. Mai ales într'unul din asemenea cazuri aş servi-o din toată inima pe Signoria Voastră, illustrissimă.

CONTELE : Eşti impertinent. Am să te expediez de aici din sat.

TIMOTEO : Oamenii onorabili nu se expediază așa de ușor.

CONTELE : Ba se expediază, spițerii nepricepuți, impertinenți, impostori, așa ca dumneata.

TIMOTEO : Mă mir că tocmai dumneavoastră vorbiți așa, Signore. Dumneavoastră care fără pilulele mele ați fi fost demult pe lumea cealaltă.

CONTELE : Obraznicule.

TIMOTEO : Știți, pilulele, pe care încă nu mi le-ați plătit. (*Pleacă*).

CORONATO (*aparte*) : Dacă e așa, contele ar putea să-mi fie de folos.

CONTELE : Ei, ce s'a întâmplat ? Ce v'a apucat ? Pentru ce vă certați ?

CRESPINO : Iertați-mă, am crezut că e tâlharul celălalt de Coronato. Să vă spun, Signor conte... Nu mi-e rușine s'o spun față de toată lumea... o iubesc pe Giannina.

CORONATO : Și Giannina trebuie să fie a mea.

CONTELE : Aha, am înțeles. Război amoros. Doi campioni ai lui Cupidon. Doi bravi rivali. Doi pretendenți la mâna frumoasei Venus, frumoasa zeiță din Case Nuove. (*Râde*).

CRESPINO : Dacă vreți să vă bateți joc de mine... (*Vrea să plece*).

CONTELE (*îl oprește*) : Nu, nu, vino'ncoa.

CORONATO : Chestia e foarte serioasă, vă asigur.

CONTELE : Da, da, cred și eu. Iubiți amândoi și sunteți rivali.. Măi să fie al naibii. Ia uite ce coincidență. Parc'ar fi fabula pe care am citit-o Signorei Gertruda. (*Arată cartea, o deschide și citește*): „A fost odată o fecioară atât de frumoasă”...

CRESPINO : Am mai auzit-o.

CONTELE : Unde pleci ? Vino'ncoa.

CRESPINO : Prefer să vă dreg papucii.

CONTELE : Bine, bine, du-te și vezi să fie gata până mâine dimineată.

CORONATO : Și mai ales vezi să nu-i dregi cu talpă veche.

CRESPINO : O să vin la dumneata să-mi dai talpă nouă.

CORONATO : Eu nu sunt cârpaci.

CRESPINO : N'are a face, o să-mi dai piele de cal, piele de pisică... (*Pleacă*).

CORONATO (*aparte*) : Oh ! Țsta moare de mâna mea.

CONTELE : Ce-a spus de pisici ? Nu care cumva ne dai să mâncăm carne de pisică ?

CORONATO : Signore, eu sunt un om cumsecade... Nemernicul ăla mă bârfește peste tot.

CONTELE : Ei, da, asta-i pasiunea și rivalitatea. Așa dar, o iubești pe Giannina ?

CORONATO : Da, Signore, și tocmai voiam să vă rog să-mi acordați protecția dumneavoastră.

CONTELE : Protecția mea ? (*Dându-și aere*): Bine, bine, vom vedea. Ești sigur că și fata răspunde dragostei dumitale ?

CORONATO : Să vă spun drept, așa crede că ține mai mult la ăl'lalt, decât la mine.

CONTELE : **Rău.**

CORONATO : Da' eu am cuvântul lui frat'său.

CONTELE: Nu trebuie să te bizui prea mult pe el.

CORONATO: Moracchio mi-a spus că pot să fiu sigur.

CONTELE (*energic*): Asta-i bună; dar nu poți să silești fata.

CORONATO: Frat'său are drepturi asupra ei.

CONTELE (*cu căldură*): Nu e adevărat; fratele nu poate avea niciun drept asupra ei.

CORONATO: Da' protecția dumneavoastră?

CONTELE: Protecția mea e sigură; protecția mea e prețioasă, protecția mea e puternică. Dar un cavaler ca mine nu poate cântări, nu poate dispune de inima unei femei.

CORONATO: Da' la urma urmei nu e decât o țărăncă.

CONTELE: Ce importanță are asta? Femeia-i femei; eu fac distincție de grade, deosebesc rangul, condițiile, dar respect cu strictețe sexul.

CORONATO: Am înțeles. Protecția lui nu face doi bani!

CONTELE: Cum stai cu vinul? Ți-ai procurat din ăl bun?

CORONATO: Am un vin... perfect, excelent, delicios.

CONTELE: Aș vrea să-l gust și eu. Anul ăsta, al meu mi-a ieșit prost.

CORONATO (*aparte*): L-a vândut acu' doi ani.

CONTELE: Dacă-i bun, cumpăr dela dumneata.

CORONATO (*aparte*): M'am ars.

CONTELE: Ai înțeles?

CORONATO: Am înțeles. Mă manevrează.

CONTELE: Mi-a venit o idee grozavă. I'ascultă. Ce-ar fi dacă aș vorbi eu cu fata, și cu bi-

nişorul aş face-o să fie mai binevoitoare faţă de dumneata ?

CORONATO : Da, da. S'ar putea ca vorbele dumneavoastră s'o schimbe în favoarea mea.

CONTELE : În sfârşit, dumneata meriţi să fii preferat.

CORONATO : Cred şi eu... Între mine şi cârpa-ciul ăla...

CONTELE : Oh, nici nu se poate face vreo comparaţie... Un om ca dumneata, curat, bine crescut, onorabil...

CORONATO : Sunteţi prea bun cu mine.

CONTELE : Ş'apoi, e adevărat, eu respect femeile ; dar tocmai de aia, purtându-mă aşa cum mă port cu ele, le conving să facă pentru mine ceea ce n'ar face pentru nimeni altul.

CORONATO : Aşa credeam şi eu, însă m'aţi făcut să-mi pierd orice speranţă.

CONTELE : Eu sunt ca avocaţii ăia care pun mai întâi în faţă greutăţile. Însă, dumneata, amice, eşti proprietarul unui han foarte bun. Eşti în stare să întreţii cu cinste o nevastă. Ai încredere în mine. Am să mă ocup de dumneata.

CORONATO : Mă las în seama protecţiei dvs.

CONTELE : Ți-o promit, ți-o acord.

CORONATO : Dacă aţi binevoi să vă deranjaţi pentru a gusta din vinul meu ?

CONTELE : Dar, în sfârşit. Nu văd niciun inconvenient să intru în casa dumatăle.

CORONATO : Poftiţi, vă rog.

CONTELE : Bine onorabile. (*Îi pune mâna pe umăr*). Să mergem. (*Intră*).

CORONATO : Două, trei butoiaşe de vin, oţet dar face. (*Pleacă*).

CORTINA

ACTUL II

SCENA I

SUZANNA (*singură, iese din prăvălie și așează marfa*): Mare ispravă și în satul ăsta! Pe ziua de azi nu am vândut decât un evantai, și pe ăsta la un preț de nimic... L-am dat așa ca să scap de el. Ai de le dă mâna se duc să cumpere dela oraș. Dela nepricopsiții ăștia, puține speranțe... mare nebună mai sunt să-mi pierd timpul pe aici printre bădăranii ăștia neciopliți, lipsiți de respect... Nu sunt în stare să facă nicio deosebire între o negustoriță și alea care vând lapte, salată și ouă. Educația pe care am primit-o la oraș, nu-mi servește la nimic aici la țară. Toate la fel și toți otova: Suzanna, Giannina, Margherita, Lucia, negustoreasa, aia care paște caprele, țărancă, din toate un singur snop! E adevărat, puțin se deosebesc aceste două doamne, și asta e mare lucru! Puțin, prea puțin. Cât despre obraznica aia de Giannina, pentru că se bucură de nițică protecție, crede că e ceva de capul ei. I-a făcut cadou un evantai! Ei și! Ce să facă o țărancă cu un evantai? O să aibă o mutră! O să-și facă vânt... uite, așa. Să-ți vie rău, nu alta. Câte-

odată te bufnește râsul, iar altădată te apucă furiile. Așa sunt eu... eu, care sunt bine crescută, nu pot să sufăr neciopliții. (*Se așează și lucrează*).

SCENA II

(*Candida iese din vilă. Aceeși*).

CANDIDA : Nu mă liniștesc până nu limpezesc lucrurile. L-am văzut pe Evaristo ieșind din prăvălie și apoi ducându-se la Giannina. Nu mai încape nicio îndoială, i-a dat ceva. Să vedem ce spune Suzanna. Are dreptate mătușă-mea : să nu te'ncrezi în bărbați până nu-i cunoști bine. Vai de mine ! Dacă cumva mă'nșeală ! E prima mea dragoste. N'am iubit pe nimeni până la el. (*Incet, încet, s'a apropiat de Suzanna*).

SUZANNA : Oh, Signorina Candida, prea umila dumneavoastră servitoare. (*Se ridică*).

CANDIDA : Bună ziua, Signora Suzanna, la ce lucrezi ?

SUZANNA : E, uite-așa, să-mi treacă timpul, îmi fac o bonetă.

CANDIDA : E de vânzare ?

SUZANNA : Da, da, de vânzare, dar numai Dumnezeu știe când.

CANDIDA : Se poate să am și eu nevoie de o bonetă de noapte.

SUZANNA : Am câteva gata. Nu vreți să cumpărați una ?

CANDIDA : Nu, nu, să nu ne grăbim. Altădată.

SUZANNA : Nu vreți să luați loc, puțin ? (*Îi oferă scaunul*).

CANDIDA : Și dumneata ?

SUZANNA : Lăsați, îmi iau alt scaun. (*Intră în prăvălie și-și ia un scaun de paie*).

CANDIDA : Lucrează mai departe. (*Se așează*).

SUZANNA : Mulțumesc. Imi faceți mare, mare cinste să stați la taifas cu mine. (*Se așează*) : Se vede că sunteți de familie bună. Numai cine e de familie bună nu crede că-i cade rangul dacă stă de vorbă cu toată lumea. Bădăranii ăștia de aici sunt fuduli ca niște păuni... Cât despre Giannina aia...

CANDIDA : A-propos de Giannina, ai văzut când vorbea cu Signor Evaristo ?

SUZANNA : Da' am văzut-o ? Și încă cum !...

CANDIDA : Au stat mult de vorbă...

SUZANNA : Da' știți ce s'a ntâmplat pe urmă ? Ați auzit de încăierare ?

CANDIDA : Parc'am auzit eu ceva, gălăgie, ceartă. Mi s'a spus de Crespino și Coronato că erau cât p' aici să se ia la bătaie.

SUZANNA : Exact. Și numai din cauza poamei ăleia.

CANDIDA : Da' de ce ?

SUZANNA : Din gelozie între ei, și amândoi din gelozie pentru Signor Evaristo.

CANDIDA : Dumneata crezi că Signor Evaristo are vreo legătură cu Giannina ?

SUZANNA : Eu nu știu nimic, nu mă amestec în treburile altora și nici nu bănuiesc pe nimeni, dar dacă cismarul și hangiul sunt geloși pe el, or fi știind ei de ce.

CANDIDA : Vai de mine ! Nu mai încape nicio îndoială. Totul e limpede. Cât sunt de nenorocită !

SUZANNA : Iertați-mă. N'aș vrea să comit vreo greșală.

CANDIDA : Da' despre ce e vorba ?

SUZANNA : N'aş vrea ca dumneavoastră să aveţi cumva vreo afecţiune pentru Signor Evaristo...

CANDIDA : Oh, cine, eu ? Fii liniştită, nici prin gând nu-mi trece. Il cunosc pentrucă vine câteodată pe la noi. E prieten cu mătuşa mea.

SUZANNA : Să vă spun drept. N'aş vrea să vă supăr. Credeam, că între dumneavoastră şi Signor Evaristo ar fi o legătură... permisă şi cinstită ; dar după ce a fost azi dimineaţă pe la mine, îmi dau seama că m'am înşelat.

CANDIDA : Cum, a fost pe la dumneata azi dimineaţă ?

SUZANNA : Da, Signorina, să vă spun... A venit să cumpere un evantai.

CANDIDA (*însufleţită*) : A cumpărat un evantai ?

SUZANNA : Da, desigur ; şi cum văzusem că evantaiul dumneavoastră se rupsesse, din cauza lui, m'am gândit : l-o fi cumpărat pentru Signorina Candida...

CANDIDA : Atunci, l-a luat pentru mine ?

SUZANNA : Oh, nu, Signorina ! Dimpotrivă, trebuie să vă spun că eu am avut îndrăzneala să-l întreb dacă l-a cumpărat pentru dumneavoastră. Da' mi-a răspuns pe un ton de parcă l-aş fi jignit cu ceva : Asta nu te priveşte... Ce am eu cu Signorina Candida ? E pentru altcineva.

CANDIDA : Şi ce-a făcut cu evantaiul ăla ?

SUZANNA : Ce-a făcut ? L-a făcut cadou Gianinei.

CANDIDA (*frământându-se*) : Ah, sunt pierdută, sunt disperată.

SUZANNA (*observându-i frământarea*) : Signorina Candida !

CANDIDA : Ingratul ! Necredinciosul ! Și pentru cine ? Pentru o bădărană !

SUZANNA (cu grijă) : Signorina Candida !

CANDIDA : Jignirea e insuportabilă.

SUZANNA : Vai de mine, am făcut o ispravă !

Signorina, liniștești-vă, poate că lucrurile nu stau chiar așa.

CANDIDA : Și ești sigură că i-a dat Gianninei evantaiul ?

SUZANNA : Oh, în privința asta... L-am văzut cu ochii mei.

CANDIDA : Atunci pentru ce-mi spui că n'o fi așa ?...

SUZANNA : Știu eu ?... N'aș vrea ca din cauza mea...

SCENA III

(Gertruda în ușa vilei ; și celelalte două).

SUZANNA (Candidei) : Oh, iat-o pe Signora mătușa dumneavoastră.

CANDIDA (Suzannei) : Pentru numele lui Dumnezeu. Nu spune nimic.

SUZANNA : Fiți fără grijă. (Aparte) : Și nu voia să recunoască.

GERTRUDA : Ce faci aci, scumpă nepoată ? (Candida și Suzanna se ridică).

SUZANNA : Mi-a făcut cinstea să-mi țină puțin de urît.

CANDIDA : Am venit să văd dacă are o bonetă de noapte.

SUZANNA : Da, așa e, mi-a cerut una. Oh, fiți fără grijă. Nu sunt-o stricăță și în casa mea nu vine nimeni.

GERTRUDA : Nu te scuza, fără rost, Signora Suzanna.

SUZANNA : Așa sunt eu, Signorina; femei subțire.

GERTRUDA : Dece nu mi-ai spus mie că ai nevoie de o bonetă ?

CANDIDA : Dumneata scriai în camera dumatăle, și n'am vrut să te deranjez.

SUZANNA : Vreți s'o vedeți ? Mă duc s'o aduc.
(Dă scaunul său Gertrudei și intră în prăvălie).

GERTRUDA (se așează. Candidei) : Nu știi ce e cu cearta aia dintre hangiu și cismar ?

CANDIDA : Se spune că ar fi din dragoste, din gelozie... (Se așează) : Se mai spune că de vină ar fi Giannina.

GERTRUDA : Imi pare rău, e doar o fată bună.

CANDIDA : Oh, mătușă scumpă, iartă-mă, am auzit vorbindu-se niște lucruri despre ea, că ar fi bine să n'o mai primim în casă.

GERTRUDA : Dar dece ? Ce se spune ?

CANDIDA : Am să-ți spun mai pe urmă. Crede-mă pe mine și n'o mai primi, n'o să greșești.

GERTRUDA : Cum venea mai mult la tine decât la mine, îți dau voie să faci cum vrei.

CANDIDA : Ticăloasa ! Cred că n'o să mai aibă curajul să apară în fața mea.

SUZANNA : Iată bonetele, Signorina ; priviți-le, alegeți după plac. (Toate trei se ocupă cu alegerea bonetelor și vorbesc încet între ele).

SCENA IV

(Contele și baronul ies împreună din han ;
și cele două).

CONTELE : Imi pare bine că mi-ați spus secretul. Lăsați pe mine și fiți fără grijă.

BARONUL : Știu că sunteți prieten cu Signora Gertruda.

CONTELE : Oh, amice, stați să vă spun cum stă chestia. E o femeie cu oarecare calități, mie-mi place literatura, prefer să-mi pierd timpul mai mult cu ea decât cu alta. Și apoi, e o biată cetățeană. Bărbatul i-a lăsat căsuța asta cu o moșioară... Și pentru ca să fie respectată aci în sat, are neapărată nevoie de protecția mea.

BARONUL : Trăiască Signor conte, protectorul văduvelor, protectorul femeilor frumoase.

CONTELE : Ce să-i faci ? Trebuie să fii bun la ceva pe lumea asta.

BARONUL : Atunci îmi faceți plăcerea să...

CONTELE : Fiți fără grijă. Vorbesc eu cu ea. Ii cer nepoata pentru un cavaler, amic de-al meu. Și dacă i-o cer eu, sunt sigur că n'o să aibă îndrăzneala, n'o să aibă curajul să spună nu.

BARONUL : Spuneți-i cine sunt.

CONTELE : La ce bun ? Odată ce i-o cer eu !

BARONUL : Dar o cereți pentru mine ?

CONTELE : Pentru dumneavoastră, sigur... Pentru dumneavoastră.

BARONUL : Dumneavoastră știți bine cine sunt.

CONTELE : Cum ? Eu... să nu vă cunosc ? Titlurile, calitățile, funcțiunile... Dacă între noi, nobilii, n'o să ne cunoaștem...

BARONUL : Oh, ce mi-aș bate joc de ăsta. Dar am nevoie de el.

CONTELE (cu serviabilitate) : Oh, prea iubite coleg...

BARONUL : Ce e ? Ce s'a'ntâmplat ?

CONTELE : Signora Gertruda cu nepoata.

BARONUL : Sunt preocupate. Sper să nu ne fi văzut.

CONTELE : Sigur. Dacă m'o vedea Gertruda, lasă totul și mă salută.

BARONUL : Când vorbiți cu ea ?

CONTELE : Imediat, dacă vreți dumneavoastră.

BARONUL : Nu-i bine să fiu și eu de față. Vorbiți-i, eu mă duc să stau de vorbă cu spițerul.

CONTELE : Cu spițerul ? Dece cu spițerul ?

BARONUL : Am nevoie de un laxativ ; o să-i cer puțină rubarbă.

CONTELE : Rubarbă ? O să vă dea rădăcină de soc.

BARONUL : A, nu, mă cunoaște. Și dacă nu-i bun, nu-l iau. Vă mai rog înc'odată, mă bizui pe dumneavoastră...

CONTELE (*îl îmbrățișează*) : Prea iubite coleg...

BARONUL : Adio, prea scumpe coleg. (*Aparte*) : Scrântit e domnule, scrântit rău ! (*Intră în spițerie*).

CONTELE (*strigând*) : Signora Gertruda.

GERTRUDA (*se ridică*) : Oh, Signor conte, iertați-mă, nu v'am văzut.

CONTELE : Numai un cuvântel.

GERTRUDA : Da' desigur, la dispoziția dumneavoastră, pofiți, dumneavoastră sunteți stăpânul, eu servă.

CONTELE : Nu, nu, nu, trebuie să vă spun ceva în secret. Iertați-mi deranjul, dar vă rog să veniți până aici.

GERTRUDA : Imediat. Imi permiteți numai să plătesc o bonetă și sunt a dumneavoastră. (*Scoate o pungă să-i plătească Suzannei, întârziind mult*).

CONTELE : Ia te uită ! Cumpără și plătește pe loc. Păcatu' ăsta eu nu l-am avut niciodată.

SCENA V

(Coronato iese din han cu Scavezzo care duce în spinare un butoiaş de vin ; aceleaşi).

CORONATO : Prea ilustre, butoiaşul ăsta este pentru dumneavoastră.

CONTELE : Şi ălălalt ?

CORONATO : După ăsta vine celălalt. Unde-l ducem ?

CONTELE : La palatul meu.

CORONATO : Cui îl predăm ?

CONTELE : Majordomului, dacă e acolo.

CORONATO : Tare mi-e teamă că nu e.

CONTELE : Predă-l atunci cui o fi.

CORONATO : Prea bine. Haidem !

SCAVEZZO : Iese un bacşiş, nu-i așa, domnule conte ?

CONTELE (lui Scavezzo) : Vezi mai bine să nu bei din vin şi să pui apă în loc. (Lui Coronato) : Nu-l lăsa singur.

CORONATO : Nicio teamă, nicio grijă. Sunt şi eu cu el. (Pleacă).

SCAVEZZO (aparte) : Da, da. Nicio teamă. Am avut noi grijă, eu şi cu stăpânul, să-l aranjăm. (Pleacă).

GERTRUDA (a plătit şi vine spre conte. Suzanna şade şi lucrează. Candida rămâne deasemenea şezând şi vorbesc încet între ele) : Iată-mă la dispoziţia dumneavoastră, Signor conte. Ce doriţi ?

CONTELE : În două cuvinte : mi-o daţi pe nepoata dumneavoastră ?

GERTRUDA : S'o dau ? Cum să v'o dau ?

CONTELE : Ei drăcia dracului. Nu'nţelegeţi ? În căsătorie.

GERTRUDA : Signoriei Voastre ? -

CONTELE : Nu mie : unei persoane pe care o cunosc și pe care vi-o propun eu.

GERTRUDA : Să vă spun, Signor conte: dumneavoastră știți că nepoata mea și-a pierdut părinții. E fiica singurului meu frate și mi-am luat obligația să-i țin loc de mamă.

CONTELE : Toate astea — scuzați-mă — sunt vorbe de prisos.

GERTRUDA : Iertați-mă. Dați-mi voie, și ajung la propunerea dumneavoastră.

CONTELE : Mă rog.

GERTRUDA : Candida n'a moștenit dela tatăl ei atât cât să-i permită o căsătorie după rangul ei.

CONTELE : N'are nicio importanță, nici nu se pune chestiunea.

GERTRUDA : Lăsați-mă să vorbesc. Soțul meu a avut grijă de mine.

CONTELE : Știu...

GERTRUDA : N'am copii...

CONTELE (*nerăbdător*) : Și dumneavoastră o să-i dați dotă...

GERTRUDA (*cu căldură*) : Da, Signore. Dacă îi convine partida.

CONTELE : V'o propun eu, și când o propun eu, o să-i convină.

GERTRUDA : Nu mă'ndoesc, Signor conte nu e în stare să propună decât o persoană acceptabilă ; dar sper că-mi va face onoarea să-mi spună cine e.

CONTELE : E un coleg de-al meu.

GERTRUDA : Cum un coleg de-al dumneavoastră?

CONTELE : Un nobil, ca mine.

GERTRUDA : Signore...

CONTELE : Vă rog să nu vă'mpotriviți.

GERTRUDA : Lăsați-mă să vorbesc, dacă îmi permiteți ; și dacă nu vreți, vă scutesc de deranj, și plec.

CONTELE : Haide, haide, fiți drăguță ; vorbiți, vă ascult. Cu femeile sunt totdeauna politicos, sunt totdeauna îngăduitor. Vă ascult.

GERTRUDA : Să vă spun gândul meu în câteva cuvinte. Un titlu de noblețe face cinste unei case, nu însă totdeauna unei persoane. Nu cred ca nepoata mea să fie ambițioasă și nici în ceeace mă privește pe mine, nu sunt într'atâta pentru a o sacrifica idolului vanității.

CONTELE (*glumind*) : Ei... se cunoaște că ați citit fabule.

GERTRUDA : Aceste idei nu se învață nici din fabule, nici din povestiri. Le inspiră natura și le cultivă educația.

CONTELE : Ei natura, educația, tot ce doriți. Acela pe care vi-l propune baronul del Cedro.

GERTRUDA : Signor baron e îndrăgostit de nepoata mea ?

CONTELE : Oui, Madame.

GERTRUDA : Il cunosc și am toată stima pentru el.

CONTELE : Vedeți pe cine vă propun !

GERTRUDA : E un cavaler bine situat !

CONTELE : Ca și mine !

GERTRUDA : E puțin cam vorbăreț... însă nu e rău.

CONTELE : Atunci curaj... Ce răspuns îmi dați ?

GERTRUDA : Incetîșor, încetîșor, Signor conte.

În chestiunile astea nu se iau hotărîri așa, pe moment. Signor baron să aibă bunătatea să stea de vorbă cu mine.

CONTELE : Iertați-mă, dacă vorbesc eu, e suficient. V'o cer eu din partea lui, și m'a rugat.

m'a implorat; și eu vă spun, vă implor, nu vă implor, v'o pretind.

GERTRUDA: Să presupunem că Signor baron vorbește serios.

CONTELE: Ei, drăcie, ce înseamnă acest: „să presupunem”? Lucrurile stau așa cum vă spun eu, și când o spun eu...

GERTRUDA: Bine, așa e. Signor baron o dorește. Signoria voastră o cere. Trebuie totuși să știu dacă și Candida consimte.

CONTELE: De unde să știe dacă nu i-o spuneți.

GERTRUDA (*ironică*): Vă rog să aveți bunătatea să credeți c'o să-i spun.

CONTELE: Atunci vorbiți-i!

GERTRUDA: O să-i vorbesc.

CONTELE: Duceți-vă, vă aștept aici.

GERTRUDA: Imi permiteți. Mă întorc îndată. (*Face reverență. Aparte*): Dacă baronul ar lua-o în serios, ar fi un adevărat noroc pentru nepoată-mea. Dar mă cam îndoiesc să vrea și ea. (*Merge spre negustoreasă*).

CONTELE: Oh! Eu cu maniera mea reușesc să obțin tot ce vreau. (*Scoate cartea, se așează pe bancă și citește*).

GERTRUDA: Candida, haide să ne plimbăm puțin. Am să-ți spun ceva.

SUZANNA: Dacă doriți să vorbiți nestingherite, puteți trece la mine în grădiniță. (*Se ridică în picioare*).

GERTRUDA: Da, da. Să mergem, e mai bine, pentru că trebuie să mă întorc îndată. (*Intră în prăvălie*).

CANDIDA (*aparte*): Ce-o fi vrând să-mi spună? Sunt prea nefericită să mă pot aștepta la ceva bun. (*Intră în prăvălie*).

CONTELE: E în stare să mă facă s'o aștept aici un ceas. Noroc că am cartea asta care mă amuză. Mare lucru e literatura! Un om cu o carte'n mână, nu e niciodată singur. (Citește încet).

SCENA VI

(Giannina iese din casă; și contele).

GIANNINA: Oh! In sfârșit! Masa e gata. Când o să vină animalul ăla de Moracchio n'o să mai țipe. Nu mă vede nimeni. Cred că e bine să-i duc evantaiul Signorinei Candida. Dacă pot să i-l dau fără să observe mătușă-sa, i-l dau, dacă nu, o să aștept o altă ocazie.

CONTELE: Hei! Fetițo. (Se îndreaptă spre vilă).

GIANNINA (se întoarce pe loc): Signore!

CONTELE (o cheamă la el): Numai o vorbă.

GIANNINA: Asta-mi mai lipsea! (Se apropie agale).

CONTELE: Nu trebuie să-l uit pe Coronato. I-am promis protecția mea. (Se ridică și pune cartea în buzunar).

GIANNINA: Aicea sunt. Ce doriți?

CONTELE: Incotro te duceai?

GIANNINA (țărănește): Ia așa, la treburile mele, Signore.

CONTELE: Cum îndrăznești să-mi răspunzi așa? Ce înseamnă obrăznicia asta?

GIANNINA: Cum vreți să vă vorbesc? Vorbesc așa cum știu. Așa cum am învățat să vorbesc, așa vorbesc cu toată lumea și nimeni până acuma nu mi-a spus că sunt obraznică.

CONTELE: Trebuie să-ți dai seama cu cine vorbești.

GIANNINA: Oh! Eu nu știu să fac deosebiri.

Dacă doriți să-mi spuneți ceva, spuneți-mi.
Dacă vă arde de glumă, n'am timp de vorbit
cu Signoria Voastră.

CONTELE : Ilustrisimă.

GIANNINA : Și Excelentisimă, dacă doriți.

CONTELE : Vino'ici.

GIANNINA : Păi, aici sunt.

CONTELE : Vrei să te măriți ?

GIANNINA : Da.

CONTELE : Bravo. Așa-mi place.

GIANNINA : Apăi, la mine, ce e'n gușă și'n
căpușă.

CONTELE : Vrei să te mărit eu ?

GIANNINA : Nu.

CONTELE : Cum : nu ?

GIANNINA : Pentrucă nu ! Ca să mă mărit n'am
nevoie de dumneavoastră.

CONTELE : N'ai nevoie de protecția mea ?

GIANNINA : Nu, niciun pic.

CONTELE : Tu știi ce pot face eu în satul ăsta.

GIANNINA : Iți fi putând orice în satul ăsta,
însă nu cu măritișul meu.

CONTELE : Cum, nu pot nimic ? !

GIANNINA (*râzând ironic*) : Chiar nimic, nimic !

CONTELE : Ești îndrăgostită de Crespino.

GIANNINA : Ei și ce ? Mie-mi place așa cum e
și gata.

CONTELE : Și-l preferi acelu om subțire, acelu
om bogat, acelu om așezat care e Coronato ?

GIANNINA : L-aș prefera chiar și altora. Nu nu-
mai lui Coronato.

CONTELE : L-ai prefera și altora ?

GIANNINA (*râzând și imitându-l*) : De-ați ști cui
l-aș prefera !

CONTELE : Cui, spune cui.

GIANNINA : Nu mă faceți să vorbesc.

CONTELE : Mai bine ; ai fi în stare să-mi spui cine ştie ce obrăznicie.

GIANNINA : Mai aveţi ceva să-mi spuneţi ?

CONTELE : Ascultă ! Eu îl protejez pe fratele tău. Fratele tău te-a promis lui Coronato, prin urmare tu trebuie să te măriţi cu Coronato.

GIANNINA : Signoria Voastră !...

CONTELE : Illustrissimă.

GIANNINA (*afectată*) : Signoria Voastră Illustrissimă îl protejează pe frate-meu...

CONTELE : Exact, i-am promis.

GIANNINA : Şi fratele meu m'a promis lui Coronato.

CONTELE : Precis.

GIANNINA : Dacă e așa...

CONTELE : Ei bine ?

GIANNINA : Să se'nsoare fratele meu cu Coronato.

CONTELE : Pe Dumnezeuul meu că n'ai să te măriţi cu Crespino.

GIANNINA : Nuuu ? Dece ?

CONTELE : O să-l alung din sat.

GIANNINA : Şi eu mă duc după el.

CONTELE : O să pun să-l biciuiască.

GIANNINA : O să se descurce singur.

CONTELE : O să pun să-l omoare.

GIANNINA : Asta nu mi-ar plăcea deloc.

CONTELE : Ce ai face dac'ar muri ?

GIANNINA : Habar n'am.

CONTELE : Ai lua pe altul ?

GIANNINA : Poate că da.

CONTELE : Inchipueşte-ţi că a murit. Socoteşte-l mort.

GIANNINA : Signore, nu ştiu să socotesc, nici să scriu, nici să citesc.

CONTELE : Obraznico !

GIANNINA : Mai doriți ceva ?

CONTELE : Du-te dracului !

GIANNINA : Arătați-mi drumul.

CONTELE : Jur pe Dumnezeuul meu, că de n'ai fi femeie !...

GIANNINA : Ce mi-ați face ?

CONTELE : Pleacă de aici !

GIANNINA : Iaca plec. Și să mai spuneți că nu știu să mă port. (*Pornește spre vilă*).

CONTELE (*iritat, în spatele Gianninei*) : Știe să se poarte. Pleacă fără să mă salute...

GIANNINA : Oh ! Iertare. Sluga Signoriei Voastre...

CONTELE : Illustrissime.

GIANNINA : Illustrissime. (*Râzând, intră fugind în vilă*).

CONTELE (*supărat*) : Rustica progenies semper vilana fuit ¹⁾. Nu știu ce să mă fac. Dacă nu-l vrea pe Coronato, n'o pot sili. Din partea mea am făcut tot ce-am putut. Dece dracu și-o fi băgat ăla în cap o femeie care nici nu vrea să știe de el ! Nu mai sunt femei pe lume ? Ii găsesc eu una și mai bună ca asta. Are să vadă el ce înseamnă protecția mea.

SCENA VII

(*Gertruda și Candida ies din prăvălie ; contele*).

CONTELE : Ei bine, Signora Gertruda ?

GERTRUDA : Signore, nepoata mea e o fetiță înțeleaptă și prudentă.

CONTELE : Haide, haide, fără vorbă lungă.

¹⁾ Cei de obârșie țărănească au fost din totdeauna neciopliți. (N. Tr.).

GERTRUDA : Să nu vă supărați, Signor conte, dar încep să-mi pierd răbdarea.

CONTELE : Scuzați-mă. De-ați ști ce mi s'a'ntâmplat chiar adineauri ? E adevărat, cu altă femeie... (*Aparte*) : Deși toate sunt la fel. Ei, și-așa, ce zice înțeleapta și prudenta Signorina Candida ?

GERTRUDA : Presupunând că Signor baron...

CONTELE : Iar presupuneri, dar'ar naiba'n presupunerile voastre.

GERTRUDA : Având convingerea, siguranța, certitudinea, cum dorește Signoria Voastră...

CONTELE (*printre dinți, aparte*) : Illustrissimă...

GERTRUDA (*întrebându-l ce-a spus*) : Ce-ați spus vă rog, Signor ?

CONTELE : Nimic, nimic, dați-i înainte.

GERTRUDA : Dată fiind situația și condițiile, nepoata mea e mulțumită să se mărite cu Signor baron.

CONTELE (*Candidei*) : Bravo, bravissima. (*Aparte*) : Slavă Domnului că cel puțin de data asta mi-a mers.

CANDIDA (*aparte*) : Da, o fac să mă răzbun pe prefăcutul ăla de Evaristo.

GERTRUDA (*aparte*) : Nu mă așteptam să primească. Mi se părea încurcată într'o altă dragoste... Se vede că m'am înșelat.

SCENA VIII

(*Giannina pe terasă ; și ceilalți*).

GIANNINA : Unde să fie ? Nu-i de găsit nicăieri. A, iat-o !

CONTELE : Așa dar Signorina Candida se mărită cu domnul baron del Cedro.

GIANNINA: Ce-mi auziră urechile? Să vedem ce-o să răspundă.

GERTRUDA (*contelui*): Se va mărita atunci când condițiile...

CONTELE (*Candidei*): Ce condiții aveți de pus?

CANDIDA (*contelui*): Niciuna, Signore, îl iau de bărbat oricum o fi.

CONTELE: Trăiască Signorina Candida, așa-mi place. (*Se împăunează*): Ehei, când mă bag eu într'o chestie, totul merge de minune.

GIANNINA: E îngrozitor. Săracu' Signor Evaristo! Păi atunci nu mai are niciun rost să-i dau evantaiul.

GERTRUDA (*aparte*): Se vede că m'am înșelat. Il iubea pe baron, în timp ce o credeam îndrăgostită de Signor Evaristo.

CONTELE: Dacă-mi permiteți, plec să duc vestea cea bună baronului, bunului meu prieten, scumpului meu coleg.

GERTRUDA: Și unde e Signor baron?

CONTELE: Mă așteaptă la spițer. Am o idee. Dumneavoastră duceți-vă acasă și eu vi-l aduc imediat.

GERTRUDA: Ce spui, scumpă nepoată?

CANDIDA (*Gertrudei*): Bine. Va sta de vorbă cu dumneata.

CONTELE (*Candidei*): Și cu dumneata.

CANDIDA: Eu vă las în grija mătușei mele. (*Aparte*): Am să mor dar cum va hotărî dânsa, va fi bine hotărît.

CONTELE: Iatăm plecat. Așteptați-ne. Venim imediat la dumneavoastră. (*Gertrudei*): Cum e cam târziu, n'ar fi rău să-l opriți la masă.

GERTRUDA: Oh, cum așa, chiar din prima oară?

CONTELE: Ei, astea's prejudecăți. Are să primească cu plăcere. Am eu grijă de asta. Și ca

- să-l oblig, rămân și eu. (Pleacă, intră în spițerie).

GERTRUDA : Haidem să-i așteptăm.

CANDIDA (*melancolică*) : Să mergem.

GERTRUDA (*Candidei*) : Dar ce ai ? Faci pasul ăsta, așa, din toată inima ?

CANDIDA : Da, din toată inima. Mi-am dat cuvântul, nu mai e nimic de făcut.

GERTRUDA (*aparte*) : Biata fată ! Mi-e milă de ea. Intotdeauna în cazurile astea, (*se îndreaptă spre vilă*) cu toată dragostea, nu prea știu nici ele ce vor.

SCENA IX

(*Giannina iese din vilă, și celelalte*).

GIANNINA : Ah, Signorina Candida !

CANDIDA (*furioasă*) : Ce cauți aici ?

GIANNINA : Pe dumneavoastră !

CANDIDA : Pleacă, pleacă de aici. Și să nu mai îndrăznești să pui piciorul în casa noastră.

GIANNINA : Cum ! Mie-mi spuneți una ca asta ?

CANDIDA : Te mai faci că nu știi ? Ești o nerușinată și nu mai pot să te sufăr. (*Intră în vilă*).

GERTRUDA : Hm ! e puțin cam prea mult.

GIANNINA : Am încremenit, Signora Gertruda...

GERTRUDA : Imi pare rău de ce ți s'a întâmplat, dar nepoata mea e o fată deșteaptă și dacă s'a purtat rău cu dumneata, o fi având motivele ei.

GIANNINA (*tare*) : Da' ce motive poate să aibă ? Mă mir din partea ei.

GERTRUDA : Ei, ia seama cum vorbești. Nu ridică tonul.

GIANNINA (*încercând să pornească*): Vreau să mă lămuresc.

GERTRUDA: Nu, nu, stai pe loc. Acum nu e momentul potrivit. Te duci mai târziu.

GIANNINA (*vrea să plece*): Și eu vă spun că acum vreau să intru.

GERTRUDA (*se așează în ușă*): N'ai să ai îndrăzneală să treci pragul ăsta.

SCENA X

(*Contele și baronul ies din spițerie și pornesc spre vilă; celelalte*).

CONTELE (*baronului*): Haide, să mergem.

GIANNINA (*Gertrudei*): Intru cu forța.

GERTRUDA (*Geanninei*): Obraznico! (*apoi intra și închide poarta tocmai în momentul în care, fără să fie văzuți de ea, s'au apropiat contele și baronul*).

(*Giannina, infuriată, se îndepărtează mormăind*).

(*Contele rămâne fără să mai scoată un cuvânt, privind poarta*).

BARONUL: Cum asta? Ne închide poarta în nas?

CONTELE: În nas? Nu e adevărat.

BARONUL: Cum nu e adevărat? Nu-ți vine a crede ce-ai văzut?

GIANNINA (*singură, plimbându-se agitată*): Mie una ca asta?

CONTELE: Să mergem să batem în poartă, să vedem ce s'a 'ntâmplat.

GIANNINA (*aparte*): Dacă intră ei, mă strecor și eu.

BARONUL: Nu, stați pe loc. Nu mai vreau să știu de nimic. Nici prin gând nu-mi mai tre-

ce să mă expun la noi insulte. Am înțeles ce ispravă mi-ați făcut. Și-au bătut joc de dumneavoastră și apoi și de mine, prin dumneavoastră.

CONTELE (se înfierbântă): Ce fel de vorbă e asta?

BARONUL: Și cer satisfacție.

CONTELE: Cui?

BARONUL: Dumneavoastră.

CONTELE: Cum?

BARONUL: Cu spada în mână.

CONTELE: Cu spada? Sunt douăzeci de ani de când sunt în satul ăsta și n'am mai pus mâna pe spadă.

BARONUL: Atunci cu pistolul.

CONTELE: Da, cu pistolul da. Mă duc s'aduc pistoalele mele.

BARONUL: Nu, nu. Stați pe loc. Iată, am două. (Le scoate din sac): Unul dumitale, celălalt mie.

GIANNINA: Pistoale? Hei, oameni buni. Ajutor! Pistoale! Se omoară. (Fuge în casă).

(Contele se arată încurcat).

SCENA XI

(Gertruda pe terasă și ceilalți, apoi Tognino).

GERTRUDA: Signorii mei, ce e asta? Ce s'a'ntâmplat?

CONTELE: Numai pentru că ne-ați închis poarta'n nas.

GERTRUDA: Eu? Vă rog să mă iertați. E cu neputință. Nu sunt în stare să comit grosolăanii față de nimeni, cu atât mai puțin față de

Signor baron, care binevoește s'o aleagă de soție pe nepoata mea.

CONTELE (*baronului*): Auziți?

BARONUL: Dar, Signorina, cum se face că tocmai când era să intru ne-ați trântit poarta în nas?

GERTRUDA: Vă asigur că nu v'am văzut. Am închis poarta pentru ca să n'o las să intre pe toanta aia de Giannina.

GIANNINA (*scoate capul, cu teamă, prin poarta sa*): Cine e toantă? (*Trânțește ușa înfuriată*).

CONTELE (*Gianninei*): Tacă-ți gura, obraznico!

GERTRUDA: Dacă sunteți buni, dau imediat ordin să vi se deschidă. (*Pleacă*).

CONTELE (*baronului*): Ați auzit?

BARONUL: Nu mai am ce spune.

CONTELE: Dar cu pistoalele cum rămâne?

BARONUL (*bagă pistoalele în buzunar*): Iertați-mi... sensibilitatea onoarei..

CONTELE: Și vreți să vă prezentați în fața doamnelor cu pistoalele în buzunar?

BARONUL: Așa le port eu totdeauna la țară, pentru mai multă siguranță.

CONTELE: Dacă află că aveți pistoale în buzunar, știți cum sunt cucoanele... O să le fie frică de dumneavoastră.

BARONUL: Așa e. Aveți dreptate. Vă mulțumesc că mi-ați atras atenția. În semn de bună prietenie, vi le fac cadou. (*Scoate pistoalele și i le întinde*).

CONTELE (*cu teamă*): Mie? Cadou, mie?

BARONUL: Da, sper că n'o să mă refuzați?

CONTELE: Le primesc, pentru că vin dela dumneavoastră. Sunt încărcate?

BARONUL: Sigur. Auzi întrebare! Ce credeți?

O să port eu cu mine pistoale goale, descărcate ?

CONTELE : Un moment. Cafegiu !

LIMONCINO (*iese din cafenea*) : Ce doresc domnii ?

CONTELE : Ia pistoalele astea și pune-le bine. Trimit pe urmă pe cineva să le ia.

LIMONCINO (*ia pistoalele dela baron*) : La dispoziția dumneavoastră.

CONTELE : Bagă de seamă, sunt încărcate.

LIMONCINO (*se joacă cu pistoalele*) : Eh, știu eu cum, să umblu cu ele.

CONTELE : Ei, ei, nu mai face pe prostul.

LIMONCINO : Curajos rău domnul conte !

CONTELE : Vă mulțumesc. Apreciez gestul. Măine le vând. (*Pleacă*).

TOGNINO (*din vilă*) : Signori, Signorina vă așteaptă.

CONTELE : Să mergem.

BARONUL : Să mergem.

CONTELE : Ei, ce spuneți ? Vedeți cine sunt eu ? Ehe, prea scumpe coleg. Noiăștia, nobilii ! Tot e bună la ceva protecția noastră. (*Pornește*).

(*Giannina iese încet, încet, din casă, în urma lor, gata să intre. Contele și baronul sunt introduși de Tognino. Giannina e gata să intre și ea, când Tognino o oprește*).

TOGNINO : Tu n'ai ce căuta aici.

GIANNINA : Ba nu, domnule, am ce căuta.

TOGNINO : Am ordin să nu te las să intri. (*Intră și închide poarta*).

GIANNINA (*înaintând*) : Mor de necaz, simt că mă sufoc. Simt că-mi pleznește fierea. (*Se plimbă prin scenă gesticulând furioasă*) : Să-mi facă mie una ca asta ? Unei fete ca mine ?

SCENA XII

(*Evaristo apare cu pușca în spinare. Moracchio, cu pușca în mână, poartă sacoșă cu vânat și ține câinele de lanț. Aceiași, apoi Tognino*).

EVARISTO : Na, ține, du-mi pușca la tine. Păstrează prepelițele până ți le cer. Ai grijă de câine. (*Se așează la o masă a cafenelei, trage tabac și se așează mai comod*).

MORACCHIO (*lui Evaristo*) : Fiți fără grijă. Lăsați pe mine. (*Spre Giannina*) : Gata masa ?

GIANNINA (*supărată*) : Gata.

MORACCHIO : Da' ce dracu ai ? Ești mereu îmbufnată cu toată lumea și apoi tot de mine te vaieți.

GIANNINA : Păi nu. Suntem frate și soră...

MORACCHIO : Haide, gata. Să mergem la masă, e timpul.

GIANNINA : Bine, bine. Du-te tu'nainte. Vin și eu. Vreau să vorbesc cu Signor Evaristo.

MORACCHIO : Dacă vîi, bine ; dacă nu, atîta pagubă. Mănînc singur. (*Intră în casă*).

GIANNINA : Simt că dacă aș mânca acum, aș înghiți venin.

EVARISTO : Nu e nimeni pe terasă. Or fi la masă. Ce ar fi să mă duc la han ? (*Se ridică*) : Mă așteaptă baronul. (*Zăbind-o pe Giannina*) : Ei, Giannina, nicio veste, n'ai nimic să-mi spui ?

GIANNINA (*repezită*) : Ba da, Signore, am să vă spun ceva.

EVARISTO : Ai dat evantaiul ?

GIANNINA : Poftim, țineți afurisitul ăsta de evantai.

EVARISTO : Ce'nseamnă asta ? N'ai putut să i-l dai ?

GIANNINA : Am înghițit insulte cu nemiluita, obrăznicii cu sacul și m'au și dat afară din casă ca pe o otreapă.

EVARISTO : Dar dece ? Nu cumva o fi băgat de seamă Signora Gertruda ?

GIANNINA : N'a fost numai Signora Gertruda. Cele mai grozave ocări mi le-a spus Signorina Candida.

EVARISTO : Dar dece, pentru numele lui Dumnezeu ? Ce le-ai făcut ?

GIANNINA : Nimic, dar nimic, Signore.

EVARISTO : I-ai spus că trebuie să-i predai un evantai ?

GIANNINA : Cum să-i spun, că nu m'a lăsat să deschid nici gura. M'au asvârlit afară ca pe o hoată de rând.

EVARISTO : Dar ceva trebuie să fie la mijloc ?

GIANNINA : Din partea mea știu că nu le-am făcut nimic. Toate astea au căzut pe capul meu numai din cauza dumatăle.

EVARISTO : Din cauza mea ? Signorina Candida care mă iubește atâta ?

GIANNINA : Vă iubește atât de mult Signorina Candida ?

EVARISTO : O, de asta nicio îndoială. Sunt prea sigur.

GIANNINA (*ironică*) : O da, și eu vă asigur că vă iubește... și încă cum...

EVARISTO : Ce vrei să spui ? Mă ții ca pe frigare.

GIANNINA (*ironică*) : Poftim, duceți-vă la frumoasa dumneavoastră, la iubita inimii dumneavoastră.

EVARISTO : Și dece nu m'aș duce ?

- GIANNINA : Pentrucă locul s'a ocupat.
- EVARISTO (*înfrigurat*) : De cine ?
- GIANNINA : De domnul baron del Cedro.
- EVARISTO (*mirat*) : Baronul e înăuntru, în casă ?
- GIANNINA : Ei și ce mare lucru să fii în casă când ești logodnicul Signorii Candida ?
- EVARISTO : Giannina, ție nu ți-e bine, visezi, delirezi, spui numai prostii.
- GIANNINA : Nu mă credeți ? N'aveți decât să vă duceți să vedeți.
- EVARISTO : În casa Signorei Gertruda...
- GIANNINA : Și a Signorinei Candida...
- EVARISTO : E baronul ?...
- GIANNINA : Del Cedro...
- EVARISTO : Logodnicul Signorinei Candida...
- GIANNINA : L-am văzut cu ochii mei și am auzit totul cu urechile mele.
- EVARISTO : Nu, nu, nu, nu-i posibil; spui prostii.
- GIANNINA (*cântând*) : Mă rog, duceți-vă, și o să vedeți dacă spun prostii.
- EVARISTO : Da, imediat, nu mai aștept nicio secundă. (*Fuge la vilă și bate*).
- GIANNINA : Sărman, netot ! Se'ncrede în dragostea unei fete dela oraș. Nu, nu sunt ca noi. (*Evaristo, nervos, bate din nou. Tognino deschide și se arată în poartă*).
- EVARISTO : Ei ?
- TOGNINO : Nu pot să dau drumul nimănui.
- EVARISTO : Ai spus că sunt eu ?
- TOGNINO : Da, am spus.
- EVARISTO : Signorinei Candida ?
- TOGNINO : Signorinei Candida.
- EVARISTO : Și Signora Gertruda nu dorește să intru ?
- TOGNINO : Ba nu, dimpotrivă. Signora Gertruda

spunea să vă dau drumul, Signorina Candida s'a opus.

EVARISTO : S'a opus ? A, nu, orice s'ar întâmpla, intru. *(Vrea să intre cu forța. Tognino îi închide poarta în nas).*

GIANNINA : Ei, ce v'am spus eu ?

EVARISTO : Simt că-mi ies din fire. Nu mai știu pe ce lume sunt. Să-mi închidă poarta în față ?

GIANNINA : O, nu vă mai mirați atâta. Mi-au făcut și mie figura asta.

EVARISTO : Cum să fie cu putință ca Signorina Candida să mă înșele ?

GIANNINA : Asta e, și nu mai e nimic de făcut.

EVARISTO : Nu-mi vine a crede, nu pot să cred. N'o s'o cred niciodată.

GIANNINA : Nu credeți ?

EVARISTO : Nu. Trebuie să fie ceva la mijloc, ceva de neînchipuit. O cunosc bine pe Candida. Nu e în stare...

GIANNINA : Bine, dacă asta vă poate liniști. Sperați, încântați-vă, mângâiați-vă.

EVARISTO : Trebuie să-i vorbesc Candidei neapărat.

GIANNINA : Păi nici n'a vrut să vă primească.

EVARISTO : N'are aface. Trebuie să aibă vreun motiv. Mă duc în casa cafegiului. Mi-e destul s'o văd. Să aud numai un cuvânt de al ei. Mi-ajunge numai un semn care să hotărască de viața sau de moartea mea.

GIANNINA : Poftim, luați-l.

SCENA XIII

(Coronato și Scavezzo se întorc de unde au fost plecați. Scavezzo intră direct în han. Coronato rămâne deoparte să asculte. Ceilalți și apoi Crespino).

EVARISTO : Ce vrei să-mi dai ?

GIANNINA : Evantaiul.

EVARISTO : Păstrează-l tu, nu mă mai chinui.

GIANNINA : Mi-l dăruieți mie ?

EVARISTO : Da, păstrează-l, ți-l dăruiesc. Simt că nu mai pot.

GIANNINA : O, dacă e așa, vă mulțumesc.

CORONATO : Aha, acum m'am lămurit cu cadoul.

Un evantai ! (Intră în han fără să fie văzut).

EVARISTO : Dacă însă Candida nu se arată la nicio fereastră ; dacă nu vrea s'o văd, și dacă mă vede și refuză să mă asculte, să stea de vorbă cu mine, dacă mătușă-sa îi interzice...

Mă simt ca înecat într'o mare de frământări, nu mai pricep nimic.

(Crespino apare cu un sac de piei și pantofi în spinare. Vrea să se îndrepte spre atelierul său, dar îi vede pe cei doi și se oprește să asculte).

GIANNINA : Scumpe Signor Evaristo, mi-e milă de dumneavoastră, vă plâng din toată inima.

EVARISTO : Da, draga mea Giannina, sunt de plâns.

GIANNINA : Dumneavoastră, atât de cumsecade, atât de bun, atât de drăguț !

EVARISTO : Tu știi ce e în inima mea. Ești martora dragostei mele.

CRESPINO (cu sacul în spinare, aparte) : Aha, bun. Am picat la timp.

GIANNINA : Așa e. Ah, dacăș ști cum să vă mângâi !

CRESPINO : Bravo !

EVARISTO : Da, Giannina, vreau să-mi încerc norocul cu orice preț. Nu vreau să-mi reproșez vreodată că n'am făcut totul pentru ca să mă conving. Mă duc la cafenea, Giannina, mă duc și mă duc tremurând de teamă. Păstrează-mi iubirea ta și fii mereu bună cu mine. *(Ii ia mâna, i-o strânge, apoi intră în cafenea).*

GIANNINA : Pe de o parte mă face să râd, pe de alta, mi-e milă de el.

(Crespino lasă sacul jos, scoate din el pantofii, etc., îi așează pe bancă și intră în atelier fără să spună un cuvânt).

GIANNINA : Ei, iată-l și pe Crespino. Bine ai venit. Unde ai fost până acum ?

CRESPINO : Nu vezi ? Să cumpăr talpă și să strâng pantofi de reparat.

GIANNINA : Dar tu nu faci altceva decât să cârpești pantofi vechi. N'aș vrea să se spună... știi tu... gurile rele...

CRESPINO *(lucrând)* : Ei, gurile rele ar avea multe de spus de tine.

GIANNINA : De mine ? Ce au să spună de mine ?

CRESPINO *(lucrând)* : Da ce, de mine ? De mine au să spună că sunt mai degrabă cârpaci decât pantofar ? Ei și ? Mă mulțumesc să fiu om cumsecade și să-mi câștig pâinea cinstit.

GIANNINA : Da, dar eu n'aș vrea să mi se spună Signora cârpaci.

CRESPINO : Când asta ?

GIANNINA : Cum când ? Când o să fiu nevasta ta.

CRESPINO : E !

GIANNINA : „E” ? Ce vrea să'nsemne „E” ăsta !

CRESPINO : Vrea să însemne că Signorina Giannina nu va fi niciodată nici cârpăcioaică, nici pantofăreasă, că dumneaiei are planuri mari, grandioase.

GIANNINA : Ești nebun, sau ai băut de dimineață ?

CRESPINO : Nu sunt nebun, și nici n'am băut. Dar nu sunt nici orb, nici surd.

GIANNINA (*înaintând*) : Ce dracu vrei să spui ? Vorbește limpede dacă vrei să te înțeleg.

CRESPINO : Să vorbesc limpede ? Iaca vorbesc limpede. Crezi că n'am auzit frumoasa convorbire cu Signor Evaristo ?

GIANNINA : Cu Signor Evaristo ?

CRESPINO (*imitându-l pe Evaristo*) : „Da, draga mea Giannina... tu știi ce e în inima mea... ești martora dragostei mele“.

GIANNINA (*râzând*) : Nebunule !

CRESPINO (*imitând-o pe Giannina*) : „Ah, de-aș ști cum să vă consolez !“

GIANNINA (*râzând*) : Nebunule !

CRESPINO (*imitându-l pe Evaristo*) : „Giannina, păstrează-mi dragostea ta și fii mereu bună cu mine“.

GIANNINA (*râde*) : Nebunule și iar nebunule !

CRESPINO : Eu nebun ?

GIANNINA : Da, tu, nebun, nebun rău, nebun de legat.

CRESPINO : Ei drăcia dracului ! Ce ? N'am văzut eu ? N'am auzit eu cu urechile mele frumoasa convorbire cu Signor Evaristo ?

GIANNINA : Nebunule !

CRESPINO : Și ce i-ai răspuns ?

GIANNINA : Nebunule !

CRESPINO (*amenințând*) : Giannina, termină o-

dată să-mi tot spui nebunule, că pe urmă fac
serios pe nebunul.

GIANNINA (*serioasă, apoi schimbă tonul*): Oho,
oho, ce te-a apucat! Nu cumva îți închipui că
Signor Evaristo se gândește la mine?

CRESPINO: Nu știu nimic.

GIANNINA: Și că eu sunt atât de ticăloasă să
mă gândesc la el?

CRESPINO: Nu știu nimic.

GIANNINA: Vino'ncoa și ascultă. (*Vorbește re-
pede, repede*): Signor Evaristo o iubește pe
Signorina Candida. Signorina Candida și-a
bătut joc de el. Vrea să se mărite cu baronul.
Signor Evaristo e disperat și a venit să mi
se spovedească. Eu mă făceam că mi-e milă
de el, așa ca să petrec pe socoteala lui și el
se mângâia cu asta. Ai înțeles?

CRESPINO: Nimic.

GIANNINA: Mă crezi acum că sunt vinovată?

CRESPINO: Nu prea.

GIANNINA (*repede*): Așa? Atunci du-te dra-
cului. Coronato umblă după mine. Coronato
mă cere. Frate-meu i-a dat cuvântul. Signor
conte mă'ndeamnă să-l iau, mă roagă. Am
să mă mărit cu Coronato.

CRESPINO: Incetișor, ia-o încetișor! Nu te mai
supăra așa de repede. Giannina poți să-mi do-
vedești că nu minți? Că n'ai nimic cu Signor
Evaristo?

GIANNINA: Și mai vrei să nu-ți spun nebun?
Scumpul meu Crespino. Eu care te iubesc
atât, tu care ești inimioara mea, sufletelul
meu, logodnicul meu drag... (*Il mângâie*).

CRESPINO (*dulce*): Și ce ți-a dat Signor Eva-
risto?

GIANNINA: Nimic.

CRESPINO : Nimic ? Ești sigură, nimic ?

GIANNINA : Odată ce-ți spun nimic, e nimic.

(*Aparte*) : Nu vreau să aflu ceva despre evantai.

Ar intra imediat la bănuială.

CRESPINO : Să te cred ?

GIANNINA : Ei haide, nu mă mai chinui.

CRESPINO : Mă iubești ?

GIANNINA : Da, te iubesc.

CRESPINO (*îi ia mâna*) : Hai, să facem pace. Să ne împăcăm.

GIANNINA (*râzând*) : Nebunule !

CRESPINO (*râzând*) : Dar de ce nebun ?

GIANNINA : Pentrucă ești nebun.

SCENA XIV

(*Coronato iese din han, și ceilalți doi*).

CORONATO : În sfârșit am aflat ce cadou a căpătat Signorina Giannina.

GIANNINA : Ce ai dumneata cu mine ?

CRESPINO (*lui Coronato*) : Dela cine a primit cadoul.

CORONATO : Dela Signor Evaristo.

GIANNINA : Nu e adevărat.

CRESPINO : Nu e adevărat ?

CORONATO : Ba da, ba da, și știu și dece.

GIANNINA : Să fie ce-o fi, pe dumneata nu te interesează, eu îl iubesc pe Crespino și am să fiu nevasta lui, a lui Crespino al meu.

CRESPINO (*lui Coronato*) : Ei, ce cadou e ?

CORONATO : Un evantai.

CRESPINO (*Gianninei, furios*) : Un evantai ?

GIANNINA : Blestematele !

CRESPINO (*Gianninei*) : Ai primit un evantai ?

GIANNINA : Nu, nu-i adevărat.

CORONATO : E atât de adevărat, că-l mai ai încă în buzunar.

CRESPINO : Să văd evantaiul.

GIANNINA (lui Crespino) : Signor, nu. Nici nu mă gândesc.

CORONATO : Las'că te fac eu să mi-l arăți.

GIANNINA (lui Coronato) : Ești un netrebnic.

SCENA XV

(Moracchio ieșind din casă cu șervetul, mâncând; și ceilalți dinainte).

MORACCHIO : Da' ce-i gălăgia asta?

CORONATO : Sora ta a primit cadou un evantai.

E'n buzunarul ei și spune că nu-l are.

MORACCHIO (Gianninei, poruncitor) : Dă-mi evantaiul.

GIANNINA (lui Moracchio) : Lasă-mă'n pace.

MORACCHIO (amenințând-o) : Dă-mi evantaiul, că de nu...

GIANNINA (îl arată) : Blestematul ! Na, iată-l.

CRESPINO (vrea să-l ia) : Mie, dă-mi-l mie.

CORONATO (furios, vrea să-l apuce) : Ba mie.

GIANNINA : Lăsați-mă'n pace, păcătoșilor !

MORACCHIO : Haide, repede, dă-l încoa ; îl vreau eu.

GIANNINA (lui Moracchio) : Nu, domnule. Mai bine îl dau lui Crespino.

MORACCHIO : Dă-l încoa, îți spun.

GIANNINA : Lui Crespino. (Dă evantaiul lui Crespino și fuge în casă).

CORONATO : Dă-l încoa.

MORACCHIO : Dă-l încoa.

CRESPINO : E, n'o să puneți mâna pe el. (Amândoi lângă Crespino încearcă să-i smulgă evan-

taul. Crespino jude și ceilalți doi se iau după el).

(Contele pe terasă, Timoteo în balconul ferestrei, apoi baronul și ceilalți dinainte).

CONTELE (tare agitat): Hei, Signor Timoteo.

TIMOTEO: Ce doriți?

CONTELE: Repede, repede, aduceți săruri întăritoare. I s'a făcut rău Signorinei Candida.

TIMOTEO: Vin imediat. (Intră în spițerie).

CONTELE: Ce dracu să aibă fereastră aia. Se vede că'n grădina cafegiului sunt plante otrăvitoare.

(Crespino străbate scena alergând. Coronato și Moracchio îl fugăresc, fără să spună nimic. Toți trei ies din scenă).

BARONUL (iese din vilă, se duce să-l cheme pe spițer): Haide, repede, grăbește-te, Signor Timoteo.

TIMOTEO (din spițerie, are în mână o tavă și mai multe sticlute): Iaca, iaca vin.

BARONUL: Repede, repede, e nevoie de dumneata. (Fuge în vilă).

TIMOTEO: Aicea-s, aicea-s. (Dă să intre).

(Crespino, Coronato, Moracchio se fugăresc dintr'o culisă, dau peste Timoteo, îl răstoarnă, cu toate sticlutele care se sparg. Cade și Crespino și pierde evantaiul. Coronato îl ia și fuge cu el. Timoteo se ridică și intră în spițerie).

CORONATO (lui Moracchio): Uite-l, uite-l. L-am luat eu.

MORACCHIO: Imi pare bine, ține-l dumneata. Giannina o să-mi dea socoteală dela cine îl are. (Intră în casă).

CORONATO: Până una alta i-am arătat eu, ei. Tot eu l-am luat.

CRESPINO : Ticăloșii ! M'au stâlcit. Dar lasă, lasă. Imi pare mai rău că a luat Coronato evantaiul. Aș da șase perechi de pantofi să pot să pun din nou mâna pe el, să-l rup în bucățele... să-l rup în bucăți ! Pentru ce ? Pentru că e un cadou făcut iubitei mele ? E, pe dracu ! Giannina e fată bună, o iubesc și nu trebuie să mă supăr din pricina unor fleacuri. *(Intră schiopătând în atelier).*

C O R T I N A

ACTUL III

SCENA I

(Scenă mută, până la ieșirea contelui și baronului)

CRESPINO iese din atelier cu de ale mâncării :
pâine, brânză, o farfurie și o ulcică goală. Și
le așează pe bancă pentru ca să mănânce.

TOGNINO iese din vilă cu o mătură în mână,
fuge spre spițerie unde intră.

CRESPINO taie pâinea în felii, fără să spună
nimic.

CORONATO iese din han împreună cu SCAVEZ-
ZO, care duce în spinare un butoiăș asemă-
nător celui pe care l-a dus contelui. Coro-
nato trece prin fața lui Crespino, îl privește
și râde. Crespino, la rândul lui, îl privește și
tremură de mânie. Coronato, râzând, trece mai
departe și iese prin aceeași parte prin care a
ieșit cu primul butoiăș. Crespino îl urmărește
pe Coronato cu privirea până nu-l mai vede,
apoi își continuă lucrul.

Tognino iese din spițerie și mătură cioburile.

TIMOTEO iese alergând din spițerie cu farfu-
rioare și sticlute, intră în vilă.

Crespino ia ulcica și intră încet, încet, melan-
colic în han.

SUZANNA iese din prăvălie, își aranjează marfa, apoi se așează și lucrează.

Tognino intră în casă și închide poarta. Crespino iese din han cu ulcica plină de vin și râzând privește evantaiul pe care îl are ascuns sub manta, ca să-și facă lui plăcere și ca să-l vadă și publicul; se așează la locul lui și pune ulcica jos pe pământ.

GIANNINA iese din casă, se așează și începe să toarcă. Crespino, șezând, scoate evantaiul, râde, ascunzându-l din nou sub grămada de piele și începe să mănânce. Coronato, singur, se întoarce de unde a venit, trece pe dinaintea lui Crespino și râde. Crespino mănâncă și râde. Crespino, mergând spre han, se întoarce și râde. Crespino continuă să mănânce și îi răspunde râzând. Coronato în ușa hanului se întoarce iar și râde. Crespino scoate evantaiul, îl privește, râde, apoi îl ascunde iar și continuă să mănânce și să bea.

Contele și baronul ies din vilă.

CONTELE : Nu, nu, amice, nu vă puteți plânge de nimic.

BARONUL : Vă asigur că n'am motiv nici să mă bucur.

CONTELE : Că i-a venit rău Signorinei Candida, e o simplă întâmplare. Trebuie să aveți răbdare. Știți cum sunt femeile. Li se face rău, așa, din senin.

BARONUL : Din senin? Istericale vreți să spuneți.

CONTELE : Da, da, istericale, istericale ! In sfârșit, cum doriți. Dacă nu v'a făcut primirea cuvenită, nu e din vina ei. E din cauza boalei.

BARONUL : Dar când am intrat, nu era bolnavă.

Abia m'a văzut și s'a retras în camera ei.

CONTELE : Pentrucă începuse să se simtă rău.

BARONUL : Ați băgat de seamă când Signora Gertruda a ieșit din camera nepoatei sale, cu câtă atenție și cu ce pasiune citea niște hârtii care păreau să fie scrisori de dragoste.

CONTELE : Ce să-i faci, e o femeie capabilă. O mulțime de afaceri. Hârtiile trebuie să-i fi sosit tocmai acum.

BARONUL : Nu, nu. Hârtiile sunt vechi. Pun ră-mășag că le-a găsit pe măsuța Signorinei Candida, sau ascunse undeva pe acolo.

CONTELE : Sunteți prea, prea curios, colega. Aveți o închipuire... Ce vă mai trece oare prin cap ?

BARONUL : De, îmi închipui cam ce poate fi. Bănuesc că între Signorina Candida și Evaresto e ceva.

CONTELE : A, nici gând, de ar fi ar trebui s'o știu și eu. Eu știu tot. Nimic nu se petrece în satul ăsta fără să știu eu. Și apoi, de ar fi așa cum spuneți dumneavoastră, credeți că v'ar fi acceptat propunerea ? Credeți că ar fi avut îndrăzneala să compromită mediațiunea unui nobil ca mine ?

BARONUL : Ceeace mă face să cred, e că a primit fără să se lase mult rugată. Dar vezi ? După ce Signora Gertruda a citit hârtiile, nu s'a mai purtat atât de amabil cu mine. Mai mult, într'un fel oarecare a dat a înțelege că i-ar face plăcere să plecăm.

CONTELE : Să vă spun drept. Singurul lucru de care am putea să ne plângem e că Signora Gertruda nu ne-a invitat la masă.

BARONUL : Asta nu mă supără.

CONTELE : Am încercat eu un a-propos, dar s'a făcut că nu înțelege.

BARONUL : Dar, vă asigur că abia aștepta s'o lăsăm în pace.

CONTELE : Imi pare rău pentru dumneavoastră. Unde luați azi prânzul ?

BARONUL : Am comandat hangiului o masă pentru două persoane.

CONTELE : Pentru două ?

BARONUL : Da, îl aștept pe Evaristo care s'a dus la vânătoare.

CONTELE : Dacă doriți, să veniți la mine la masă !

BARONUL : La dumneavoastră ?

CONTELE : Numai că palatul meu e la o jumătate de milă distanță.

BARONUL : Vă mulțumesc, masa mea e comandată. Ei, voi aștia dela han, Coronato !

SCENA II

(Coronato iese din han ; și ceilalți).

CORONATO : Porunciți !

BARONUL : S'a'ntors Signor Evaristo ?

CORONATO : Încă nu l-am văzut, Signore. Imi pare rău, prânzul e gata, și se răcește mâncarea. V'am făcut niște prepelițe !

CONTELE : Evaristo e în stare să se ia cu vânătoreea până diseară și să vă facă să rămâneți nemâncat.

BARONUL : Ce să fac ? I-am promis să-l aștept.

CONTELE : Să-l așteptați, înțeleg, până la un moment dat. Dar, scumpe amice, nu face de dumneavoastră să stați și să așteptați un prie-

ten de rang inferior. Da, sunt de acord, politeță, umanitate; dar, prea iubite coleg, să respectăm conveniențele.

BARONUL : Nu știu dacă pot îndrăzni să vă rog să luați locul lui Signor Evaristo.

CONTELE : Dacă nu vreți să mai așteptați și nu vă simțiți bine să mâncați de unu singur, veniți la mine, o să mâncăm și noi ce-om găsi.

BARONUL : Nu, scumpe conte, faceți-mi plăcerea să veniți cu mine. Să ne așezăm la masă și dacă Evaristo e lipsit de atâta delicateță, cu atât mai rău pentru el.

CONTELE (*mulțumit*) : Să'nvețe cum să se poarte.

BARONUL : Mă duc să văd ce-au pregătit. (*Întră*) : Vă aștept.

CORONATO : Țasta o să-mi mănânce toată bucătăria.

CONTELE : Ai adus celălalt butoiăș cu vin ?

CORONATO : Da, Signore, l-am trimis.

CONTELE : L-ai trimis ? Singur fără să-l însoțești ? Să nu-mi joace o festă.

CORONATO : Să vă spun. Am mers și eu până la colțul străzii. Acolo ne-am întâlnit cu omul dumneavoastră.

CONTELE : Majordomul meu ?

CORONATO : Nu, Signor !

CONTELE : Cameristul meu ?

CORONATO : Nu, Signor !

CONTELE : Lacheul meu ?

CORONATO : Nu, Signor !

CONTELE : Atunci cine era ?

CORONATO : Omul ăla care stă la dumneavoastră și vinde fructe și zarzavat în piață.

CONTELE : Cum ? Lui i l-ai dat ?

CORONATO : Precum spuneți. L-am întâlnit.

i-am arătat butoiușul și l-am lăsat pe el să
meargă cu argatul meu.

CONTELE: Ei fir'ar să fie! Țăla n'a mai văzut
de nu știu când picătură de vin. E'n stare
să-mi bea jumătate din butoi. (*Vrea să intre*).

CORONATO: Un moment, vă rog.

CONTELE (*brusc*): Ce e?

CORONATO: Ați vorbit cu Giannina?

CONTELE: Da, am făcut-o și p'asta.

CORONATO: Și ce-a spus?

CONTELE (*încurcat*): Merge bine, merge bine.

CORONATO: Merge bine?

CONTELE (*gata să intre*): Las'că vorbim noi pe
urmă.

CORONATO: Spuneți-mi măcar un cuvîntel.

CONTELE: Haide, să mergem. Nu vreau să-l las
pe domnul baron să mă aștepte. (*Intră*).

CORONATO: Mi-am pus mare nădejde în el... E
un om care când își bagă ceva în cap... se în-
tâmplă câteodată să și izbutească. (*Drăgăstos
și brusc*): Giannina! (*Giannina toarce și nu
răspunde*): Cel puțin lasă-mă să-ți spun
„bună ziua“.

GIANNINA (*fără să-l privească, torcând*): Ai
face mai bine să-mi dai înapoi evantaiul.

CORONATO: O! Așa e, am uitat evantaiul pe
butoiu. Da, da, vorbim mai pe urmă de e-
vantai. (*Intră. Crespino râde tare*).

SUZANNA: Ești bine dispus, Signor Crespino,
râzi cu multă poftă.

CRESPINO: Râd, pentru că am motivele mele.

GIANNINA (*lui Crespino*): Tu râzi, și eu simt
că-mi crapă fierea de necaz.

CRESPINO: Necaz? Și mă rog, dece ți-e necaz?

GIANNINA: Pentru că evantaiul e în mâinile lui
Coronato.

CRESPINO (*râzând*): Da, e'n mâinile lui Coronato.

GIANNINA: Și de ce râzi?

CRESPINO: Râd pentrucă e'n mâinile lui Coronato. (*Se ridică, strânge resturile de pe masă și intră în atelier*).

GIANNINA: Râde ca prostul.

SUZANNA (*lucrând*): Nu mi-aș fi putut închipui ca evantaiul meu să treacă prin atâtea mâini.

GIANNINA (*întorcându-se, cu dispreț*): Evantaiul dumitale!

SUZANNA: Da, spun evantaiul meu, pentrucă a fost cumpărat din prăvălia mea.

GIANNINA: Imi închipui că ți l-a plătit?!

SUZANNA: Se 'nțelege. Altfel nu l-ar fi putut lua.

GIANNINA: L-o mai fi plătit și de două ori cât face.

SUZANNA: Nu-i adevărat. Și chiar dacă ar fi așa, ce-ți pasă ție? Pentru cât te costă, poți să-l ții.

GIANNINA: Ce știi d-ta cât mă costă?

SUZANNA (*cu ironie rece*): Dacă te costă ceva... N'am de unde să știu eu... Poate că ăla care ți l-a dat are oarecare obligații.

GIANNINA (*sare în picioare*): Obligații? Ce vrei să spui prin obligații? Mă mir că nu ți-e rușine de cuvintele pe care le rostеști.

SUZANNA: Hei, hei, să nu-ți închipui că mă sperii.

CRESPINO (*ieșind din atelier*): Ce e? Ce s'a întâmplat? Mereu numai strigăte, țipete?

GIANNINA (*se așează, toarce, aparte*): Imi vine să-i rup furca 'n cap.

SUZANNA: Toată ziua nu face decât să 'nțepe lumea și ar vrea ca nimeni să nu-i răspundă.

CRESPINO: Ești supărată, Giannina? (Se așează și începe să lucreze).

GIANNINA (torcând): Eu supărată? Eu nu mă supăr niciodată.

SUZANNA (ironică): O, e blândă ca un mieluşel.

GIANNINA (aşa ca s'o audă Suzanna): Nu mă supăr niciodată. Numai să nu mă tragă nimeni de păr, să nu-mi spună obrăznicii și să nu mă calce pe coadă.

(Suzanna dă din cap și mormăie ceva).

CRESPINO: Te calc eu pe coadă?

GIANNINA (torcând, cu dispreț): Nu vorbesc de tine.

SUZANNA (ironizând-o): Nu, nu vorbește de tine, ci de mine.

CRESPINO: Uf, ce balamuc! În strâmtoarea asta de patru case nu poate omul să stea nicio clipă liniștit.

GIANNINA: Pă-i dacă-s numai limbi otrăvite...

CRESPINO: Taci, nu-i frumos să vorbești așa.

SUZANNA: Insultă mereu și mai are pretenția să nu i se răspundă.

GIANNINA: Eu vorbesc cu rost, cu socoteală.

SUZANNA: O, mai bine să nu mai spun nimic. Să tac.

GIANNINA: Cred și eu că e mai bine să taci decât să spui prostii.

CRESPINO: Totdeauna vrei să ai ultimul cuvânt.

GIANNINA: Da, chiar și în fundul unei fântâni. (Timoteo iese din vilă cu farfurioarele și sticlutele sale). Cine mă place, mă ia și așa — cine nu, nu.

CRESPINO: Ei gata, taci odată.

TIMOTEO (aparte): Nu mai intru în casa asta niciodată. Ce sunt eu de vină că apele astea

nu fac două parale? Nu pot să le dau decât ce am. Au pretenția să găsească la țară toate plăcerile dela oraș. Ș'apoi, ce sunt spirturile, elixirurile, esențele? Șarlatanii. Toată medicina nu se rezumă decât la apă, chinină și mercur. (*Intră în spițerie*).

CRESPINO (*Gianninei*): O fi cineva bolnav în casa Signorei Gertruda.

GIANNINA (*cu dispreț*): Da, poama aia de Signorina Candida.

SUZANNA (*tare*): Săraca Signorina Candida!

CRESPINO: Da' ce are?

GIANNINA: De unde să știu eu ce are? Nebunia.

SUZANNA: Ehe, știu eu ce are Signorina Candida.

CRESPINO (*Suzannei*): Ei, și ce are Signorina Candida?

SUZANNA (*strâmbându-se*): Ar trebui să știe și Signorina Giannina.

GIANNINA: Eu? Ce amestec am eu în chestia asta?

SUZANNA: Ba da, pentrucă s'a îmbolnăvit din cauza ta.

GIANNINA (*sare în picioare*): Din cauza mea?

SUZANNA: Așa e, cu tine nu se poate sta de vorbă.

CRESPINO (*se ridică*): Aș vrea să știu și eu ce e cu încurcătura asta.

GIANNINA (*Suzannei*): Nu ești în stare decât să vorbești ticăloșii.

SUZANNA: Haide, haide, nu te'nfierbânta.

CRESPINO (*Gianninei*): Nu, nu. Las'o să vorbească.

GIANNINA (*Suzannei*): Pe ce te bizui când vorbești?

SUZANNA: Mai bine să nu mai vorbesc.

GIANNINA: Ba nu, ba nu, vorbește.

SUZANNA: Nu, Giannina, nu mă sili să vorbesc.

GIANNINA: Dacă ești o femeie cinstită, vorbește.

SUZANNA: O, dacă e așa, vorbesc.

CRESPINO: Lasă nu mai vorbi că vine Signora Gertruda, să nu ne facem de râs înaintea ei.
(Se retrage la lucru).

GIANNINA (aparte, mergând spre casă): A, vreau să-mi dea socoteală de ce-a vorbit.

SUZANNA (râde și lucrează): Vrea să vorbesc?
O să vorbesc.

CRESPINO: De aș putea odată să mă lămăresc!
(Se așează și lucrează).

SCENA III

(Gertruda iese din vilă; și ceilalți).

GERTRUDA (Gianninei, cu un aer serios): Tu, spune-mi, s'a întors fratele tău?

GIANNINA (îmbufnată, mergând spre casa ei):
Da, Signora.

GERTRUDA (ca mai sus): S'o fi întors și Signor Evaristo?

GIANNINA (ca mai sus): Da, Signora.

GERTRUDA (Gianninei): Nu cumva știi unde e Signor Evaristo?

GIANNINA (agresivă): Nu știu, preasupusa dumneavoastră.

GERTRUDA (aparte): Ce maniere! Crespino!

CRESPINO: (se ridică): Signora.

GERTRUDA: Dumneata știi unde e Signor Evaristo?

CRESPINO: Nu, Signora, zău că nu știu.

GERTRUDA: Fii bun și vezi dacă nu e în han.

CRESPINO: Cu plăcere, imediat.

SUZANNA (șoptit): Signora Gertruda!

GERTRUDA: Ce dorești ?

SUZANNA (*se ridică*): Un cuvânt.

GERTRUDA: Dumneata nu știi nimic, nimic de Signor Evaristo ?

SUZANNA: Ei, Signora, câte lucruri nu știu eu. Aș vrea să vă spun multe.

GERTRUDA: Oh, Doamne ! Și eu sunt necăjită de o mulțime de lucruri. Am văzut niște scrisori care pur și simplu m'au surprins. Spune-mi, te rog, ce știi, lămurește-mă.

SUZANNA: Aici, în public?... Avem de a face numai cu zăpăciți... Ce-ar fi dacă aș veni la dumneavoastră ?

GERTRUDA: Da, dar aș vrea să mă văd mai întâi cu Signor Evaristo.

SUZANNA: Sau, dacă vreți să veniți la mine ?

GERTRUDA: Da, poate e mai bine. Să-l așteptăm însă pe Crespino.

SUZANNA: Uite-l.

(*Crespino iese din han*).

GERTRUDA: Ei ?

CRESPINO: Nu e, Signora. Era așteptat la masă și n'a venit.

GERTRUDA: Totuși trebuie să se fi întors dela vânătoare.

CRESPINO: O, s'a 'ntors sigur. L-am văzut eu.

GERTRUDA: Unde să fie ?

SUZANNA (*se uită în 'cafenea*): În cafenea, nu e.

CRESPINO (*se uită la spițerie*): Nici în spițerie.

GERTRUDA: Fii bun și-l caută. Satul nu e atât de mare. Poate îl găsești.

CRESPINO: Am înțeles.

GERTRUDA (*lui Crespino*): Dacă-l găsești, spune-i că doresc mult să-i vorbesc și că-l aștept aici în casa negustoresei.

CRESPINO: Cu multă plăcere. (*Pleacă*).

GERTRUDA : Haidem, abia aştept să aud. (*Intră în prăvălie*).

SUZANNA : Poftiţi vă rog, o s'auziţi lucruri interesante.

CRESPINO : Ce de încurcături, Signor Evaristo! ăsta... De un lucru îmi pare bine, că tot eu am evantaiul. Coronato îl caută ca un disperat, dar nu ştie că eu l-am găsit. Zăpăcitul, să uite evantaiul pe butoi ! Da unde o fi Signor Evaristo ? Mă duc să-l caut în sat.

SCENA IV

(*Limoncino iese din cafenea ; Crespino, apoi Coronato*).

CRESPINO (*lui Limoncino*): Pst! poţi să-mi spui unde o fi Signor Evaristo ?

LIMONCINO : Eu ? Da' ce sunt eu ? Servitorul tău ?

CRESPINO : Ce, n'ar putea să fie la tine în cafenea ?

LIMONCINO : De-ar fi, l-ai vedea. (*Vrea să pornească*).

CRESPINO : Lămâia dracului !

LIMONCINO : Ce e aia Lămâie ?

CRESPINO : Ceva care face bine când ţi-e greaţă.

LIMONCINO : Papugiul ! Că eu nu sunt prost să-i spun că Signor Evaristo e în grădina noastră. Acum, că e în al şaptelea cer de bucurie, că nu mai poate de fericire, nu trebuie să-l deranjeze nimeni. (*Strigă*) : Ei, voi! ăia din han !

CORONATO (*în uşă*): Ce e ?

LIMONCINO : Signor Evaristo trimite vorbă d-lui baron să nu-l mai aştepte cu masă. E ocupat şi nu poate veni.

CORONATO: Spune-i că s'a trezit prea târziu.

Signor baron aproape că a terminat masa.

LIMONCINO: Bine, bine. O să-i spun când l-oi vedea. (*Vrea să plece*).

CORONATO: Ei, tinere?

LIMONCINO: Ce doriți?

CORONATO: Dacă auzi cumva că a găsit cineva un evantai...?

LIMONCINO: Eu nu.

CORONATO: Bine, dacă cumva auzi vorbindu-se, te rog să-mi spui și mie.

LIMONCINO: Signor, da, cu plăcere. Dumneata l-ai pierdut?

CORONATO: Da, eu. Nu știu cum dracu a dispărut. L-o fi luat vre-o pușlama. Și dobitocii ăia de băieți din prăvălie nu-și amintesc nici măcar cine a fost să cumpere vin. Da dacă pun mâna pe el! Dacă pun mâna pe el! Te rog deci nu uita. (*Intră*).

LIMONCINO: Din partea mea, o să fac ce-oi putea. (*Pornește*).

SCENA V

(*Contele la fereastra hanului, aceiași, apoi Giannina*).

CONTELE: Am auzit vocea lui Lămâioară.

(*Tare*): Ei, tinere!

LIMONCINO (*se întoarce*): Signore.

CONTELE: Adu-ne două cafele bune.

LIMONCINO: Pentru cine, Illustrissime?

CONTELE: Pentru mine.

LIMONCINO: Amândouă pentru dumneavoastră?

CONTELE: Una pentru mine și cealaltă pentru baronul del Cedro.

LIMONCINO: Vă servesc imediat.

CONTELE: Repede, și vezi să fie bună.

LIMONCINO: Acum, că știu că plătește baronul, i le-aduc. (*Pleacă*).

GIANNINA (*iese din casă fără furcă*): Hei, Lămâioară!

LIMONCINO: Și d-ta vrei să mă scoți din pepeni cu numele ăsta de Lămâioară.

GIANNINA: Haide, haide, nu te supăra. Nu ți-am spus nici castravete, nici dovleac, nici pepene, nici pătlăgică.

LIMONCINO: Mai știi ceva?

GIANNINA (*calmă*): Hai, vino'ncoă, spune-mi: Signor Evaristo mai e acolo?

LIMONCINO: Unde acolo?

GIANNINA: La voi.

LIMONCINO: La noi?

GIANNINA (*începe să se'nfurie*): Da, la voi.

LIMONCINO: Uite, prăvălia e aici. De-ar fi, l-ai vedea.

GIANNINA: Eh, în grădină!

LIMONCINO: Eh, habar n'am! (*Pleacă și intră în cafenea*).

GIANNINA: Animalul dracului. De-aș avea furca la mine i-aș rupe-o pe spinare. Și mai spun că sunt rea. Toată lumea își bate joc de mine. Toată lumea mă scoate din sărite. Signorele alea de-acolo, strâmbătura asta de aicia, Moracchio, Coronato, Crespino... Uf! lua-i-ar dracu pe toți.

SCENA VI.

(*Evaristo iese din cafenea alergând fericit; Giannina, apoi Coronato*).

EVARISTO (*Gianninei*): Oh, iată-te, iată-te, sunt fericit.

GIANNININA: Ehe! Ce e bucuria asta?

EVARISTO: Oh, Giannina, sunt omul cel mai mulțumit, cel mai fericit din lume.

GIANNININA: Bravo! Imi pare bine. Sper că o să-mi spălați obrazul de câte batjocuri am îndurat.

EVARISTO: Da, da. Tot ce vrei. Află Giannina mea, că te bănuia pe tine, Signorina Candida. A aflat că ți-am dat ție evantaiul; credea că l-am cumpărat pentru tine; era geloasă din cauza mea și din cauza ta.

GIANNININA: Geloasă din cauza mea?

EVARISTO: Da, sigur.

GIANNININA (*îndreptându-se spre vilă*): Ah, Găsi-o-ar turbarea!

EVARISTO: Vroia să se mărite cu altul de furie, din răzbunare, din disperare. M'a văzut, a căzut, a leșinat. Am rămas pe loc, o bucată bună din timp, fără s'o pot vedea. În sfârșit, din întâmplare, din fericire, mătușa ei a ieșit din casă. Candida a coborât în grădina ei; am trecut prin măslini, am sărit zidul, m'am aruncat la picioarele ei. Am plâns, am rugat-o, am implorat-o, am convins-o, e a mea, e a mea. Nu mai am de ce să mă tem. (*Vesel și emoționat*).

GIANNININA (*strâmbându-se puțin*): Imi pare bine, mă bucur pentru dumneavoastră. Va fi a dumneavoastră, mereu a dumneavoastră. Sunt mulțumită, fericită și-mi crește inima.

EVARISTO: Mi-a pus o singură condiție, de care depinde siguranța mea, întreaga mea fericire.

GIANNININA: Și ce condiție?

EVARISTO (*ca mai sus*): Pentru ca să mă justific pe d-a'ntregul, să te justific și pe tine, și ca

să-i dea și ei o binemeritată satisfacție, e nevoie, trebuie să-i dau evantaiul.

GIANNINA: Aoleu, stăm bine.

EVARISTO (*cu din ce în ce mai multă căldură*):

E vorba de reputația mea și a ta. S'ar părea că eu l-am cumpărat pentru tine. Ar fi o confirmare a bănuelilor ei. Știu că tu ești fată cuminte, înțeleaptă. Fii bună și dă-mi evantaiul înapoi.

GIANNINA (*încurcată*): Signore... Nu mai am evantaiul...

EVARISTO: Ei haide, ai dreptate. Ți l-am dăruit și nu ți l-aș cere dacă nu m'aș găsi în situația asta. Am să-ți cumpăr altul. Unul mai frumos. Dar pentru numele lui Dumnezeu, dă-mi-l îndată pe ăla pe care ți l-am dat.

GIANNINA: Da vă spun Signore, nu-l mai am.

EVARISTO (*cu tărie*): Dar Giannina, înțelege.

Este vorba de viața mea și de reputația ta.

GIANNINA: Vă jur pe lumina ochilor și pe toți sfinții din lume, că nu-l mai am.

EVARISTO (*cu căldură*): Oh, Doamne! Ce ai făcut cu el?

GIANNINA: Au aflat că-l am și au sărit pe mine ca trei câini turbați.

EVARISTO (*înfuriat*): Cine?

GIANNINA: Fratele meu...

EVARISTO: Moracchio! (*Fuge să-l cheme*).

GIANNINA: Nu, stați, nu l-a luat Moracchio.

EVARISTO: (*bătând din picior*): Da' cine?

GIANNINA: Eu l-am dat lui Crespino...

EVARISTO (*fuge spre atelier*): Crespino?

GIANNINA: Dar veniți încoace, ascultați...

EVARISTO: Simt că nu rezist.

GIANNINA: Nu-l mai are nici Crespino.

EVARISTO: Da cine-l are, cine-l are? Spune repede.

GIANNINA: Il are pușlamaua aia de Coronato.

EVARISTO (*la han*): Coronato, hei, Coronato!

CORONATO: Signore!

EVARISTO: Dă-mi evantaiul.

CORONATO: Care evantai?

GIANNINA: Ăla pe care-l aveam eu, e al domnului.

EVARISTO: Hai grăbește-te, nu mai pierde timpul.

CORONATO: Signore, îmi pare foarte, foarte nespus de rău...

EVARISTO: Ce?

CORONATO: Evantaiul nu mai e.

EVARISTO: Nu mai e?

CORONATO: Fără să-mi dau seama, l-am pus pe un butoi. L-am lăsat acolo, am plecat, m'am întors și nu l-am mai găsit. L-o fi luat cineva.

EVARISTO: Să iasă din pământ.

CORONATO: De unde? Am făcut ce-am putut.

EVARISTO: Zece, douăzeci de țechini îl pot găsi?

CORONATO: Dacă nu-i, nu-i!

EVARISTO: Sunt disperat.

CORONATO: Imi pare rău, dar n'am ce să vă fac.

EVARISTO (*Gianninei*): Tu ești ruina mea, nenorocirea mea.

GIANNINA: Eu? Ce vină am eu?

SCENA VII

(Apare Candida pe terasă și ceilalți).

CANDIDA (îl chiamă): Signor Evaristo?

EVARISTO: Iat-o, iat-o; sunt disperat!

GIANNINA: Ce dracu! E sfârșitul lumii? Pentru atâta lucru?

CANDIDA (il chiamă din nou): Signor Evaristo?

EVARISTO: Ah, Candida mea, prea iubită, sunt cel mai năpăstuit om, cel mai nefericit om din lume.

CANDIDA: Și de ce? Nu poți să capeți evantaiul? Nu-i așa?

GIANNINA: A ghicit.

EVARISTO: Toate se'ntorc împotriva mea. Din nenorocire, ăsta e adevărul. Evantaiul a dispărut. Imposibil să-l găsesc până acum.

CANDIDA: Oh, îmi închipui eu unde o fi!

EVARISTO: Unde, unde? Dacă cumva ai vreo idee...

GIANNINA (lui Evaristo): Cine știe? Poate l-a găsit cineva...

EVARISTO (Gianninei): Să auzim.

CANDIDA: Evantaiul trebuie să fie în mâna aceleia căreia i l-ai dăruit și nu vrea să-l dea înapoi. Are dreptate.

GIANNINA (Candidei): Nu-i adevărat.

CANDIDA: Tu să taci!

EVARISTO: Îți jur pe onoarea mea...

CANDIDA: Destul. Hotărîrea mea e luată. Mă mir de dumneata că îndrăznești să mă pui față'n față cu o țărancă. (Pleacă).

GIANNINA (spre terasă): Ce vrea să spue cu asta: țărancă?

EVARISTO (*Gianninei*): Pe Dumnezeuul meu că numai tu ești cauza nenorocirii mele, a morții mele.

GIANNINA: Ehe, nu fii bestie, cum ar spune Signor conte.

EVARISTO: Ea s'a hotărît. Nu-mi mai rămâne decât să mă hotărâsc și eu. Am să-mi aștept rivalul, îl voi ataca cu spada. Ori moare nemernicul, ori îmi voi sacrifica viața... Numai și numai din cauza ta o să se întâmple această mare nenorocire.

GIANNINA: Oho! Mai bine să plec. Mi-e teamă să nu vă pierdeți mințile. (*Pleacă încet, încet și intră în casă*).

EVARISTO: Dar cum e posibil! Pasiunea îmi apasă inima; simt că nu mai pot respira. Nu mă mai țin picioarele; mi se ntunecă înaintea ochilor. Vai mie. Cine poate să-mi ajute! (*Cade pe un scaun la cafenea și se lasă pradă disperării*).

GIANNINA (*întorcându-se îl vede căzând*): Ce e? Ce s'a ntâmplat? Moare bietul nenorocit. Moare. Ajutor! Săriți oameni buni! Hei, Moracchio! Ehe, voi din cafenea!

SCENA VIII

(*Limoncino cu cele două cești de cafea, în drum spre han, Moracchio iese din casă, aleargă în ajutorul lui Evaristo. Crespino, Timoteo, ceilalți, apoi contele*).

CRESPINO: Aha, iată-l pe Signor Evaristo. Ce s'a ntâmplat?

GIANNINA (*lui Limoncino*): Apă, apă.

CRESPINO (*aleargă în atelier*): Vin, să aduc vin.

LIMONCINO: Dați-i vin, eu mă duc până la han să duc cafelele. (*Pleacă*).

MORACCHIO: Hai, curaj, curaj. Signor Evaristo, la vânătoare, la vânătoare.

GIANNINA: Da, de vânătoare îi arde! E îndrăgostit. De aia i-e rău.

TIMOTEO (*din spițerie*): Ce e? Ce s'a întâmplat?

MORACCHIO: Vino, vino repede, Signor Timoteo.

GIANNINA: Haide, salvează-l pe omul ăsta de treabă.

TIMOTEO: Da' ce are?

GIANNINA: I s'a făcut rău.

TIMOTEO: Trebuie să-i scot sânge.

MORACCHIO: E'n stare Signoria Voastră?

TIMOTEO: La nevoie fac de toate. (*Intră în spițerie*).

GIANNINA: O, sărmanul Signor Evaristo, o să-l ciopârțească!

CRESPINO (*din atelier cu o sticlă mare de vin*): Iată, iată, asta-l aduce în simțiri, e vin vechi de cinci ani.

GIANNINA: Se pare că-și revine puțin în fire.

CRESPINO: Oh, vinul ăsta trezește și morții.

MORACCHIO: Curaj, curaj!

TIMOTEO (*vine din spițerie cu pahare, feși și un brici*): Am venit. Repede, desbrăcați-l.

MORACCHIO: Și ce vreți să faceți cu briciul ăsta?

TIMOTEO: La nevoie, e mai bun ca lanțeta.

CRESPINO: Un brici?

GIANNINA: Un brici?

EVARISTO (*patetic, ridicându-se*): Cine, cine vrea să mă asasineze cu un brici?

GIANNINA: Signor Timoteo.

TIMOTEO: Eu sunt o persoană respectabilă, nu un asasin oarecare. Fac ce pot și ce știu fără ca nimeni să aibă ceva de spus. Las'că dacă mă mai chiamă altădată, să aibă să ia! (*Intră în spițerie*).

MORACCHIO: Nu vreți să veniți la mine, Signor Evaristo? Vă trântiți puțin pe patul meu.

EVARISTO: Să mergem unde vrei tu.

MORACCHIO: Dați-mi brațul; așa, sprijiniți-vă de mine.

EVARISTO: Cu cât o să se termine mai repede viața asta mizerabilă, cu atât mai bine pentru mine. (*Pornește sprijinit de Moracchio*).

GIANNINA: Păi dacă vrea să moară, n'are decât să se lase îngrijit de spițer.

MORACCHIO: Iată, am ajuns la poartă. Să intrăm.

EVARISTO: Milă fără rost pentru cineva care nu dorește decât moartea. (*Intră*).

MORACCHIO: Giannina, vino să faci patul pentru Signor Evaristo. (*Intră*).

(*Giannina e gata să intre și ea*).

CRESPINO (*o chiamă*): Giannina!

GIANNINA: Ce e?

CRESPINO: Te arăți cam prea miloasă față de domnul ăla!

GIANNINA: Nu-mi fac decât datoria. Pentru că eu și cu tine suntem cauza nenorocirii lui.

CRESPINO: Tu, înțeleg. Da eu? Ce amestec am eu?

GIANNINA: Din vina blestematului ăluia de evantai. (*Intră*).

CRESPINO: Afurisit evantai! I-am auzit nu-

mele de un milion de ori. Ia să-l îngrop eu undeva, să nu dea cineva de el, că nu mi-ar plăcea deloc să plătesc eu oalele sparte. (Se duce la masă și ia evantaiul).

LIMONCINO: Signor Evaristo...

CONTELE (iese din han): Vino'ncoa, așteaptă. (Ia o bucată de zahăr și o bagă în gură): Pentru răgușală.

LIMONCINO: Pentru stomac.

CONTELE: Ce?

LIMONCINO: Spun, că face bine la stomac. (Pleacă, intră în cafenea. Contele se plimbă mulțumit, se cunoaște că a mâncat bine).

CRESPINO (înaintează cu evantaiul): Mai, mai, că... Da, asta e cel mai bine din toate.

CONTELE: Aha, bună ziua Crespino.

CRESPINO: Servul Signoriei Voastre Ilustrisime.

CONTELE (încet): Mi-ai dres pantofii?

CRESPINO (arată evantaiul): Măine veți fi servit.

CONTELE: Ce ai în hârtia aia?

CRESPINO: Un lucru pe care l-am găsit pe jos lângă hanul Poștei.

CONTELE: Ia arată-mi-l.

CRESPINO: Pofțiți. (Îl dă).

CONTELE: A, un evantai. L-o fi pierdut cineva. Și ce vrei să faci tu cu el?

CRESPINO: La drept vorbind, habar n'am ce să fac cu el.

CONTELE: Vrei să-l vinzi?

CRESPINO: E, să-l vând! Nici n'aș ști cât să cer pe el. Credeți că are vreo valoare?

CONTELE: Nu știu, nu mă pricep. Are poze...

Dar un evantai găsit la țară nu poate să facă mare lucru.

CRESPINO: Aș fi fost foarte bucuros dacă valoarea mult.

CONTELE: Ca să-l poți vinde bine?

CRESPINO: Nu. Ca să fi avut plăcerea de-al oferi cadou Signoriei Voastre Illustrissime.

CONTELE (*mulțumit*): Mie? Vrei să mi-l dai mie?

CRESPINO: Însă cum nu e un lucru demn de dumneavoastră...

CONTELE: Nu, nu, are calități. Mulțumesc, scumpule. Unde pot, am să-ți acord protecția mea. Am să-l dăruiesc cuiva și am să fac figură onorabilă.

CRESPINO: Vă rog să-mi faceți un hatâr.

CONTELE (*aparte*): A, da, știam eu. Țștia nu dau niciodată nimic fără interes. Ce vrei? Spune.

CRESPINO: Să nu spuneți că-l aveți dela mine.

CONTELE: Numai atât?

CRESPINO: Atât.

CONTELE: Hm, hm, e delicat... Dacă e numai atât... Da, spune-mi te rog, de ce nu vrei să se știe că-l am dela tine? Nu cumva l-ai furat?

CRESPINO: Iertați-mă, Illustrissime, nu sunt capabil de așa ceva.

CONTELE: Atunci de ce nu vrei să se știe că-l am dela tine? Dacă l-ai găsit, și dacă proprietarul lui nu-l reclamă, nu prea văd motivul...

CRESPINO (*râzând*): E, am eu motivele mele!

CONTELE: Care?

CRESPINO: Să vă spun. Am o iubită.

CONTELE: Știu, știu foarte bine, Giannina.

CRESPINO : De-ar ști Giannina că am avut evantaiul ăsta și nu i l-am dat ei, s'ar supăra foc.

CONTELE : Ai făcut foarte bine că nu i l-ai dat. ăsta nu e evantai pentru o țărancă. (Il pune în buzunar). Fii fără grijă. N'o să spun nimănui că-l am dela tine. Dar a-propos, cum stai cu Giannina ? Ții mult s'o iei de nevastă ?

CRESPINO : La drept vorbind... să vă mărturisesc slăbiciunea mea. Aș lua-o bucuros.

CONTELE : Așa ? Atunci fii pe pace. Vă căsătoresc chiar diseară dacă vrei.

CRESPINO : Zău ?

CONTELE : Da' ce sunt eu aici ? Ce, protecția mea n'are nicio valoare ?

CRESPINO : Dar și Coronato are pretenții.

CONTELE : Coronato... Coronato e un prost. Giannina te iubește ?

CRESPINO : Mult, mult de tot.

CONTELE : Bine. Pe tine te iubește. Pe Coronato nu poate să-l sufere ; să ai încredere în protecția mea.

CRESPINO : Până aici vă cred ; dar frate-său ?

CONTELE : Ce frate ? Care frate ? Dacă sora vrea, ce amestec mai are fratele ? Incede-te în protecția mea.

CRESPINO : Mă bizui pe bunătatea dumneavoastră.

CONTELE : Pe protecția mea.

CRESPINO : Mă duc să vă cârlesc pantofii.

CONTELE : Vorbește încet. Aș avea nevoie de-o pereche nouă.

CRESPINO : O să vă servesc.

CONTELE : Da' să știi că o plătesc, să nu cumva să crezi că...

CRESPINO : Nu.

CONTELE : Eu nu-mi vând niciodată protecția.

CRESPINO : E, cred și eu, pentru o pereche de papuci !...

CONTELE : Hai, du-te și vezi-ți de treabă.

CRESPINO : Plec imediat. *(Se duce la masa lui).*
(Contele scoate evantaiul și-l examinează în amănunțime).

CRESPINO : Ei drăcie, am uitat de Signor Evaristo. Mă duc la Signora Gertruda să-i spun că e în casa Gianninei.

CONTELE *(cu dispreț)* : Mă uit și mă tot uit. Un evantai. Cât poate să coste?... Da' știu eu ? Un sfert de țechin. Dacă ar fi mai de soi, l-aș oferi Signorinei Candida, care și l-a rupt azi dimineață pe al ei ! Da' în definitiv de ce nu ? Nu e chiar așa de rău.

GIANNINA *(la fereastră)* : Nu-l văd pe Crespino. Unde s'o fi dus la ora asta ?

CONTELE : Pozele astea nu prea sunt bine pictate, ba chiar mi se pare că sunt rău desenate.

GIANNINA : Ce-mi văd ochii ! Evantaiul în mâinile contelui. Să-l trezesc pe Signor Evaristo. *(Pleacă).*

CONTELE : Haide, gata. Nu se refuză niciodată nimic. Găsesc eu ce să fac cu el.

SCENA IX

BARONUL : Ei, amice, m'ați lăsat singur ca un caraghios.

CONTELE : Păi dac'am văzut că n'aveți poftă de vorbă.

BARONUL : Da, așa e, încă nu pot să mă liniștesc... Spuneți-mi vă rog, credeți cumva că e posibil să le vedem acum pe doamne ?

CONTELE: Dece nu? Imi vine'n minte o idee bună. Vreți să vă fac un dar? Un dar pe care ați putea cu cinste, la rândul dumneavoastră, să-l faceți cadou Signorinei Candida?

BARONUL: Ce fel de dar e și ăsta?

CONTELE: Știți că azi dimineată și-a rupt evantaiul?

BARONUL: Știu, mi s'a spus.

CONTELE: Iată un evantai. Să mergem la ea și prezentăți-i-l dumneavoastră înșivă. *(Il dă baronului)*: Priviți-l, priviți-l, nu e rău.

BARONUL: Și dumneavoastră credeți...

CONTELE: Da, dați-i-l ca din partea dumneavoastră. Eu nu-mi fac nicio cinste din asta. Vă las dumneavoastră întreaga onoare.

BARONUL: Aș primi bucuros această ocazie; dar îmi permiteți să vă întreb cât vă costă?

CONTELE: Ce vă interesează cât mă costă?

BARONUL: Ca să vă restitui prețul.

CONTELE: Oh, la ce bun! Mă mir! Și dumneavoastră mi-ați dăruit pistoalele alea...

BARONUL: Nu mai știu ce să zic. Am să accept atenția dumneavoastră. *(Aparte, privindu-l)*: Unde dracu o fi găsit evantaiul ăsta? Nu-mi închipui să-l fi cumpărat.

CONTELE: Ei, ce spuneți? Nu e lucru de bun gust? Nu-i așa că a venit la timp? Ei, așa sunt eu. In ocaziile astea știu ce se potrivește. Prevăd totul. Am o cameră plină cu obiecte delicate de astea, pentru doamne. Și acum haidem, să nu pierdem timpul. *(Fuge și bate la poarta vilei)*.

TOGNINO *(pe terasă)*: Ce doriți?

CONTELE: Putem să prezentăm omagiile noastre doamnelor?

TOGNINO : Signora Gertruda a ieșit și Signora Candida se odihnește în camera dumneaei.

CONTELE : Să ne anunți imediat ce se trezește.

TOGNINO : Am înțeles.

CONTELE : Ai auzit ?

BARONUL : Bine, trebuie să așteptăm. Tot trebuia să scriu o scrisoare la Milano. Mă duc s'o scriu la spițer. Dacă vreți să veniți și dumneavoastră...

CONTELE : Nu, nu, la ăla nu mă duc niciodată cu plăcere. Duceți-vă și scrieți-vă scrisoarea. Eu rămân aici să aștept comunicarea servitorului.

BARONUL : Prea bine. La primul semn viu imediat.

CONTELE : Aveți încredere în mine, fără grijă.

BARONUL (*aparte*) : Hm, hm, am prea puțină încredere în el ; dar mai puțină în mătușă și mult mai puțină în nepoată. (*Intră la spițer*).

CONTELE : Eu o să mă amuz puțin cu scumpa mea carte, cu prețioasa mea culegere de fabule minunate. (*Scoate cartea și se așează*).

SCENA X

(*Evaristo iese din casa Gianninei ; și celălalt*).

EVARISTO (*aparte*) : O, uite-l că mai e aici ; mă temeam să nu fi plecat. Nu știu cum de a putut să mă fure somnul cu atâtea nenorociri câte m'au lovit. Oboseala... Slăbiciunea... Acum simt că renasc. Speranța să-mi recapăt evantaiul meu... Signor conte, dați-mi voie să vă exprim cele mai sincere sentimente de devotament.

CONTELE : Sluga dumitale. (*Citește și rîde*).

EVARISTO : Îmi dați voie să vă spun un cuvânt ?

CONTELE (*ca mai sus*) : Acuș, acuș, sunt al dumitale.

EVARISTO : Dacă n'are evantaiul în mână, nu știu cum să încep.

CONTELE (*se ridică rîzând, pune cartea în buzunar și se apropie*) : Iată-mă. Ce pot face pentru dumneata ?

EVARISTO (*încercînd să zărească evantaiul*) : Iertați-mă dacă v'am deranjat.

CONTELE : Nimic, nu face nimic, o să-mi termin fabula altădată.

EVARISTO (*ca mai sus*) : N'aș vrea să mă considerați prea îndrăzneț.

CONTELE (*se privește*) : La ce te uiți ? Sunt cumva murdar pe haine ? Am vreo pată pe undeva ?

EVARISTO : Iertați-mă, dar mi s'a spus că aveți un evantai.

CONTELE : Un evantai ? (*Încercîndu-se*) : Hait, dumneata l-ai pierdut ?

EVARISTO : Da, Signore. Eu l-am pierdut.

CONTELE : Dar mai sunt evantaie pe lumea asta. De unde știi că ăsta e tocmai acela pe care l-ai pierdut dumneata ?

EVARISTO : Dacă ați avea bunătatea să mi-l arătați...

CONTELE : Scumpe prietene, îmi pare rău, dar ai venit prea târziu.

EVARISTO : Cum prea târziu ?

CONTELE : Nu mai am evantaiul.

EVARISTO (*agitat*) : Nu-l mai aveți ?

CONTELE : Nu, l-am dat cuiva.

EVARISTO (*încălzindu-se*) : Și cui l-ați dat ?

CONTELE : Păi tocmai asta nu vreau să-ți spun.

EVARISTO : Signor conte, trebuie să știi; trebuie să capăt evantaiul ăsta. Și o să-mi spunei cine-l are.

CONTELE : Ba n'o să-ți spun deloc.

EVARISTO (în culmea fericirii) : Jur pe toți sfinții că o să-mi spunei.

CONTELE : Cum îndrăznești ? Uii respectul ce mi-l datorezi ?

EVARISTO (cu căldură) : Da, o spun și o susțin. Asta nu e faptă de gentilom.

CONTELE : Dumneata știi că am o pereche de pistoale încărcate ?

EVARISTO : Ce-ni pasă mie de pistoalele dumneavoastră. Evantaiul meu, Signore !

CONTELE : Câtă nerușinare. Atâta gălăgie pentru un gunoi de evantai care nu face nici cinci parale.

EVARISTO : Face cât face. Dumneavoastră nu știți ce preț are și cât aș da să-l recapăt... Da, aș da cincizeci de țechini.

CONTELE : Ai da cincizeci de țechini ?

EVARISTO : Da, vă spun, vă promit. Dacă puteți să puneți iar mâna pe el, aș da cincizeci de țechini.

CONTELE (aparte) : Ei drăcie ! O fi pictat de Tiziano sau de Raffaello d'Urbino.

EVARISTO : Vă rog, Signor conte, faceți-mi bucuria asta, plăcerea asta.

CONTELE : Bine, am să văd dacă este posibil, dar o să fie greu.

EVARISTO : Dacă persoana care-l are, ar vrea să-l vândă pentru cincizeci de țechini, aranjați dumneavoastră cum credeți.

CONTELE : Dacă l-aș avea eu, m'aș simți jignit de o asemenea propunere.

EVARISTO : Sigur, sigur, sunt convins. Dar poate că persoana care-l are nu se va simți jignită.

CONTELE : O, cât despre asta, persoana aceea s'ar ofensa cel puțin cât mine, dacă nu mai mult... Amice, te asigur că mă găsesc într-o mare încurcătură.

EVARISTO : Știi ce, Signor conte ? Iată tabachera asta de aur, a cărei greutate face cinci zeci și patru de țechini. Știi dumneavoastră, finețea lucrului dublează prețul, dar n'are a face. O dau foarte bucuros, numai să capăt în schimb evantaiul. Poftim. (I-o dă).

CONTELE : Da' ce, sunt diamante în evantaiul ăla ? Eu n'am băgat de seamă.

EVARISTO : Nu sunt diamante și nu valorează nimic. Însă pentru mine este foarte prețios.

CONTELE : Am să încerc să te ajut.

EVARISTO : Vă rog, vă implor, vă rămân obligat toată viața.

CONTELE : Așteaptă aici. Mă simt puțin încurcat. Am să fac tot ce-am să pot... și chiar vrei cu tot dinadinsul să-i dau în schimb tabachera ?

EVARISTO : Da, dați-o fără grijă.

CONTELE (pornește) : Așteaptă aici... (Intorcându-se) : Și dacă persoana mi-ar da evantaiul fără să pretindă tabachera ?

EVARISTO : Signore, tabachera v'am dat-o și e a dumneavoastră. Faceți cu ea ce vă place.

CONTELE : Sigur ?

EVARISTO : Sigur.

CONTELE : Așteaptă-mă aici. Dacă ar fi cinci-zeci de țechini, nu i-aș primi, dar o tabacheră de aur ? Da, domnule, e un cadou demn de un nobil. (Intră în spățerie).

EVARISTO : Da, pentru a mă desvinovăți față de idolul meu, mi-aș sacrifica și sângele, de-ar fi nevoie.

SCENA XI

*(Crespino iese din prăvălia Suzannei ;
și celălalt).*

CRESPINO : Aha, iată-l aici. Signore, vă salut cu respect. Signora Gertruda ar vrea să vorbească cu Signoria voastră. E aici în casa negustoresei și vă roagă să vă deranjați până acolo. Vă așteaptă.

EVARISTO : Spuneți-i Signorei Gertruda că vin imediat, că sunt gata să primesc ordinele sale; dar că o implor să mă aștepte numai un minut, până mă văd cu o persoană cu care trebuie neapărat să mă'ntâlnesc.

CRESPINO : Cu plăcere. Ce mai faceți ? Cum vă mai simțiți ?

EVARISTO : Mulțumesc lui Dumnezeu, mult mai bine.

CRESPINO : Mă bucur din toată inima. Și Giannina cum se simte ?

EVARISTO : Eu cred că bine.

CRESPINO : Ei, e fată bună Giannina.

EVARISTO : Da, așa e, și știu că te iubește mult de tot.

CRESPINO : Și eu o iubesc, dar...

EVARISTO : Dar ce ?

CRESPINO : Mi s'au spus unele lucruri...

EVARISTO : Ți s'a spus ceva de mine ?

CRESPINO : Să vă spun drept, da, Signore.

EVARISTO : Amice, eu sunt un om cumsecade și Giannina ta e fată cinstită.

CRESPINO : Da, da, așa cred și eu. Dar știți dumneavoastră, gurile rele.

(Contele apare în ușa spișeriei).

EVARISTO (lui Crespino) : Du-te repede la Signora Gertruda și spune-i că vin imediat.

CRESPINO (pornește) : Da, Signore. (Trece pe lângă contele) : Sunt sigur că nu e niciun pericol. Sunt sigur. Vă rog nu uitați de Giannina.

CONTELE : Increde-te în protecția mea.

CRESPINO : Abia aștept clipa. (Intră la Suzanna).

EVARISTO : Ei bine, Signor contele ?

CONTELE : Poftim evantaiul. (Il arată).

EVARISTO (il apucă cu lăcomie) : Oh, ce plăcere ! Cât vă sunt de îndatorat.

CONTELE : Dacă e al dumatăle, păstrează-l.

EVARISTO : Sigur, e al meu, nu mai încapă nicio îndoială.

CONTELE : Și cu tabachera cum rămâne ?

EVARISTO : Să nu mai vorbim. Sunt sclavul dumneavoastră. (Aleargă și intră la Suzanna).

CONTELE : O să cumpăr alt evantai. O să dau un sfert de țechin și o să facă aceeași figură.

CRESPINO (se întoarce dela negustoreasă) : În sfârșit, a ieșit bine. Aha, Signor contele, îmi dați speranțe ?

CONTELE : Foarte, foarte bune. Azi e o zi norocoasă pentru mine. Toate îmi merg bine.

CRESPINO : Ah, de v'ar merge bine și asta !

CONTELE : Da, numai de cât, așteaptă. Hei, Giannina !

GIANNINA (din casă) : Signore, ce doriți ? (Furioasă) : Ce pretenții mai aveți ?

CONTELE : Hai ! Nu cu atâta furie. Mai puțin înfierbântată. Îți vreau numai binele. Vreau să te mărit.

GIANNINA : N'am nevoie de dumneavoastră.

CRESPINO (*contelui*) : Auziți ?

CONTELE (*lui Crespino*) : Așteaptă. (*Gianninei*) :

Vreau să te mărit cum îmi place mie.

GIANNINA : Și eu vă spun că nu mă interesează.

CONTELE : Vreau să ți-l dau de bărbat pe Crespino.

GIANNINA (*mulțumită*) : Pe Crespino ?

CONTELE (*Gianninei*) : Ei, ce spui ?

GIANNINA : Da, Signore, din toată inima, cu tot sufletul.

CONTELE (*lui Crespino*) : Vezi ce'nseamnă să ai protecția mea ?

CRESPINO : Da, Signore, văd.

SCENA XII

(*Moracchio iese din casă ; și ceilalți*).

MORACCHIO : Ce faceți aici ?

GIANNINA : Și tu ce te bagi, ce te amesteci ?

CONTELE : Giannina trebuie să se mărite sub auspiciile protecției mele.

MORACCHIO : Signore, sunt foarte mulțumit, și tu, cu binișorul sau cu răul, ai să te supui.

GIANNINA : O, am să mă supun bucuroasă.

MORACCHIO : Cu atât mai bine pentru tine.

GIANNINA : Și pentru ca să-ți arăt că mă supun, iaca-i dau mâna lui Crespino.

MORACCHIO (*cu necaz*) : Signor conte ?

CONTELE (*calm*) : Lasă așa.

MORACCHIO : Dar, Signor conte, nu rămăsese vorba să-l ia pe Coronato ?

SCENA XIII

(*Coronato iese din han ; și ceilalți*).

CORONATO : Cine mă cheamă ?

MORACCHIO : Vin'ncoa. Ia te uită. Signor conte dorește ca sora mea să se mărite.

CORONATO (*cu pasiune*) : Signor conte...

CONTELE : Eu sunt un cavaler drept, un protector cu socoteală, de omenie. Giannina nu te vrea și eu nu pot, nu trebuie, nu vreau să uzez de violență.

GIANNINA : Da, Signor, îl vreau pe Crespino în ciuda lumii întregi.

CORONATO (*lui Moracchio*) : Și tu ce spui ?

MORACCHIO (*lui Coronato*) : Dar dumneata, ce spui ?

CORONATO : Cine nu mă vrea, nu mă merită.

GIANNINA : Așa, bine zis.

CONTELE (*lui Crespino*) : Iată efectul protecției mele.

CORONATO : Signor conte, v'am trimis și celălalt butoiăș de vin.

CONTELE : Adu-mi nota și-o să-ți plătesc. (*Vorbind, scoate tabachera și ia tabac*).

CORONATO : Are tabacheră de aur. O să-mi plătească.

MORACCHIO (*Gianninei*) : Ai vrut să faci după capul tău.

GIANNINA : Așa mi se pare.

MORACCHIO : Dacă o să-ți pară rău, să nu spui nimic.

CONTELE : N'o să-i pară rău niciodată ; poate să conteze pe protecția mea.

MORACCHIO : Pâine, pâine, nu protecție.

CONTELE : Și așa : când faceți nunta ?

CRESPINO : Repede.

GIANNINA : Chiar și acum.

SCENA XIV

(Baronul iese din spițerie ; și ceilalți).

BARONUL : Ei, bine, Signor conte, ați văzut-o pe Signorina Candida ? I-ați dat evantaiul ? Dece nu m'ați lăsat să am eu plăcerea să i-l prezint ?

GIANNINA : Cum ! Nu l-a căpătat Signor Evaristo ?

CONTELE : N'am văzut-o încă pe Signorina Candida. Cât despre evantai, mai am și altele, m'am gândit la unul mai frumos. Oh, iată că a venit și Signora Gertruda.

SCENA XV

(Gertruda, Evaristo, Suzanna — toți trei ies din prăvălia Suzannei).

GERTRUDA *(Suzannei)* : Fii bună și cheam'o jos pe nepoata mea. Spune-i că trebuie să-i vorbesc. Să vină aici.

SUZANNA : Imediat Signora. *(Merge la vilă, bate, i se deschide și intră).*

GERTRUDA *(încet lui Evaristo)* : N'am nicio plăcere ca Signorii conte și baron să-mi intre în casă. La ora asta putem să stăm de vorbă și aici.

CONTELE : Signora Gertruda, tocmai domnul ba-

ron și cu mine ne pregăteam să vă facem o vizită.

GERTRUDA : Vă rămân foarte îndatorată. Acum e ora plimbării. Să luăm puțin aer.

BARONUL (*serios*) : Bine te-ai întors Signor Evaristo.

EVARISTO (*brusc*) : Supusul dumneavoastră.

SCENA XVI

(*Candida și Suzanna ies din vilă*).

CANDIDA : Ce dorește scumpa mea mătușă ?

GERTRUDA : Să facem câțiva pași împreună.

CANDIDA : Ah ! E aici și perfidul acela de Evaristo.

GERTRUDA (*Candidei*) : Dar ce'nseamnă că n'ai evantaiul cu tine.

CANDIDA : Nu știi că s'a rupt azi dimineață ?

GERTRUDA : Ah da, așa e. Dacă s'ar putea găsi altul.

BARONUL (*încet contelui, lovindu-l cu cotul*) : Acu' e timpul să i-l dai.

CONTELE (*încet baronului*) : Nu, în public nu se poate.

GERTRUDA : Nu cumva, Signor Evaristo, are vreunul din întâmplare ?

EVARISTO : Iată-l, la ordinele dumneavoastră.
(*Il arată Gertrudei, dar nu i-l dă. Candida se întoarce cu dispreț*).

BARONUL (*încet contelui*) : Evantaiul dumitale.

CONTELE (*baronului*) : Ei drăcie, ce-o mai fi și asta ?!

BARONUL (*contelui*) : Scoateți-l repede pe al dumneavoastră.

CONTELE (*baronului*): Nu, acum, nu.

GERTRUDA: Nepoată dragă, nu vrei să primești această atenție din partea lui Signor Evaristo?

CANDIDA: Nu Signora, scuză-mă. N'am nevoie.

CONTELE (*baronului*): Vedeți, nu-l primește.

BARONUL (*contelui*): Dați-mi-l mie, dați-mi-l mie.

CONTELE (*baronului*): Vreți să iasă vreun duel?

GERTRUDA: Se poate ști de ce nu vrei să primești evantaiul?

CANDIDA (*Gertrudei, strâmbându-se*): Pentru că nu e al meu și nu-mi era mie destinat. Și pentru că nu face nici pentru mine, nici pentru dumneata să-l primesc.

GERTRUDA: Signor Evaristo, e rândul dumitale să te explici.

EVARISTO: Sunt gata s'o fac dacă mi se îngăduie.

CANDIDA (*vrea să plece*): Cu voia dumneavoastră.

GERTRUDA: Rămâi aici. Ți poruncesc: (*Candida rămâne*).

BARONUL (*contelui*): Ce e încurcătura asta?

CONTELE (*baronului*): Hăbar n'am.

EVARISTO (*Suzannei*): Signora Suzanna, dumneata recunoști evantaiul ăsta.

SUZANNA: Da, Signore, e acela pe care l-ați cumpărat dela mine azi dimineată, și pe care, fără să mă gândesc prea mult, am crezut că l-ați luat pentru Giannina.

GIANNINA (*Suzannei*): Așa da, îmi place: fără să te gândești prea mult.

SUZANNA: Da, îmi mărturisesc greșala; și dumneata învață dela mine să-ți recunoști greșelile. Pe de altă parte, ceva dreptate am

avut și eu, deoarece Signor Evaristo ți l-a dat ție.

GIANNINA : Să-l predau Signorinei Candida ; dar tocmai când vroiam să i-l dau, m'a repezit. Nici nu m'a lăsat să vorbesc. Apoi am vrut să vi-l înapoiez. Dumneavoastră nu l-ați mai primit. Atunci i l-am dat lui Crespino.

CRISPINO : Eu am căzut și l-a luat Coronato.

EVARISTO : Dar unde e Coronato ? Cum a ieșit din mâinile lui Coronato ?

CRISPINO : Sst ! Tăcere ! Nu-l mai chemați. Mai bine că nu e aici. Vă spun eu cum stau lucrurile. Necăjit, am intrat în han să iau puțin vin. Am găsit evantaiul din întâmplare și l-am luat.

EVARISTO : Și ce-ai făcut cu el ?

CRISPINO : Cadou domnului conte.

CONTELE : Și eu cadou domnului baron.

BARONUL (cu dispreț) : Dar dumneata l-ai luat înapoi.

CONTELE : Și l-am depus în mâinile lui Evaristo.

EVARISTO : Și eu îl prezint, depunându-l în mâinile Signoritei Candida.

(Candida face o reverență, ia evantaiul râzând mulțumită).

BARONUL (contelui) : Ce'nseamnă scenă asta ? Ce e încurcătura asta ? M'am făcut ridicul din cauza dumatule.

CONTELE : Vă jur pe ce-am mai sfânt, pe Dumnezeu meu, Signor Evaristo...

EVARISTO : Haide, haide, Signor conte. Suntem doar prieteni. Fiți drăguți. Dați-mi o priză de tabac.

CONTELE : Așa sunt eu. Când mă ia cineva cu binișorul nu se poate să mi se mai înfierbân-te sângele.

BARONUL : Dacă nu se înfierbântă al dumatăle, mi se înfierbântă al meu.

GERTRUDA : Signor baron...

BARONUL : Și dumneavoastră, Signora, vă bateți joc de mine ?

GERTRUDA : Scuzați-mă. Dumneavoastră mă cunoașteți prea puțin, Signore. Nu m'am purtat necuviincios cu nimeni. Am ascultat propunerea dumneavoastră. A ascultat-o și acceptat-o și nepoata mea. Eu, cu plăcere mi-am dat consimțământul.

CONTELE (*baronului*) : Auziți ? Asta numai pentru că am vorbit eu cu ele.

BARONUL (*Candidei*) : Și dumneavoastră, Signorina, pentru ce mi-ați dat iluzii, pentru ce m'ați înșelat ?

CANDIDA : Vă cer iertare, Signore. Eram frământată de două pasiuni contrarii. Răzbunarea mă împingea spre dumneavoastră. Dragostea mă redă lui Evaristo.

CONTELE : Ei, aici nu mă mai bag.

EVARISTO : Dacă ați fi fost un îndrăgostit mai puțin calculat și mie prieten mai sincer n'ați fi ajuns în situația asta.

BARONUL : Da, e adevărat; mărturisesc pasiunea mea, îmi condamn slăbiciunea. Însă disprețuesc amicitia și purtarea domnului conte.

CONTELE : Eh, nu face nimic. Să rămânem prieteni. Așa mai glumește omul. Doar între noi, nobilii, ne cunoaștem. Hai, curaj, să facem nunta.

GERTRUDA : Și-acum să intrăm în casă și sper că totul se va împlini spre bucuria tuturor. (*Candidei care își face vânt cu evantaiul*) : Ei, ești mulțumită că ai în sfârșit evantaiul acesta după care ai oftat atât ?

CANDIDA : Nu pot să spun cât sunt de fericită.

GIANNINA : Grozav evantai. Ne-a sucit capul tuturor.

CANDIDA : E din Paris evantaiul ăsta ?

SUZANNA : Dela Paris, vă asigur.

GERTRUDA : Să mergem. Vă invit pe toți la masă. (*Actorilor*) : Vom bea în sănătatea cui l-a făcut și mulțumim cu umilință celor care ne-au făcut cinstea să-l asculte.

— Cortina —